

რუსლნი დ ლუდილ

ზღვისპირა მწვანე მუტა შროალებს,
მას ოქროს ჯაჭვი ჰკიდია მკერდზე.
დ ბრძენი კატ, კაცზე ჰკვიანი,
თთქოს იმ ჯაჭვზე რაღცას ეძებს.
ხან მღერის მშვიდდ ხან თვალბს ნაზავს
დ ყვება რმე უწაურამზავს.

სასწაულები ხდება იმ ტყეში:
ბარდობში ეღვს ეშმაკის ეშვი.
ტუტებზე ზის დ კისკისებს ალ
დ არახლო მხეცების კვალ
უწობ ბილკებს აზის დ ღვით
ქარო კი მწარედვინესის დ ღლო.
დ იქვე ქიხი ფას, მარტოაულო,
ოჩოუხებით ტყეში მოსულო
დ იმ წყვდაღმი ძღვს გადრჩენილს
არც კარები აქვს დ არც ფნჯრები.
გარინდულქვებზე შიშინებს ქაფი
დ აწყდებიან უბაცუნ ნაპირს
განთადსას თუთი ტლღები.
დ ოვდთ რინდ მშვიდდ
აბჯარსხმულ ამოდს წყლდნ
ზღვაში შეძენილბიძის თანხლებით

იქ უფლისწულს, გზადმიმავალს,
აყვავებებს მეფეს მოთულ ამაღლთ
ხოლოგრძნეულს, ქარზე ფრთამალს,
ტყეების ზემოთგარინდულსაზე
მიაფრენს დევგმირს, წუბილთსავსეს.
სიმატუგეში სწუბდღღაფლც
და რუბი მგელს, ვითმეგობარს,
ემსახურება, დაწერელს.
და კუთხის მძიმე როდნი,
კლდდნ მოგლეჯილშავი ლღვით
და ბორიალხს ბნელში წვალბით
ხოლოკაშეი, წყვდადს მეფე,
სიწმარში ხედვს კვლავ ოქროს შხეფებს,
გულში იხუტებს ოქროს ფალხს. . .
იქაც რუსულს სულ ტრიალხს.
მეც მიგემია იმ კუთხის ქარი,
მუხაც მინახავს ზღვის პირს მდგარი,
დამიღვია წყალც და თფლც
და იმ ბრძენ კატს უფალვ ზღპრით
მეც გავწოთვა. თქცალ ერთი
დამამახსოვრდ, მკიოგელს შენთის.

პირველ სიმღერს

თქირე ძალან დღდ ხნის წინათ

დღე თავად მზე - ვლდმირი
იხდღა ქორწილს და იჯდა ღვინად
გაბრწყინებულ მზითად ღმილთ
ის ათხოვებდა უცროს ქალშვილს
თავადრუსლნზე და თან ხალსით
გზას ულცავდა ნეფე-ფლოფელს,
ამწყალბებდა ასულს ფლობას.
ხოლოწინაპრებს სმაცა და ჭამაც
დნჯი უყვარდათ ვერცხლს თასებს
ცვლდნენ ვეება თხის ჯგები, -
ქაფაფ ლუთთოუფინითსავსე.
ღვინი კი ფულად და მთელ ღმე
იტვირთებდა ხორგითტბლ. '

მსახური უბოდავსებდა ჯგმებს
და თავს ურავდა მაგიდას მდბლად

გამხიარულად თანდათან ღვინი.
თანდათან ყველს გაეხსნა ენა.
უცებ სიმღერა გაისმა, ტბილ,
და მომღერლსკენ მოხრუნდა ყველ.
ხმა კი ირხევა მწვანე რუსავით
და ბაიანი, ტბილ მგლსანი,
ნეფე-ფლოფელს აქებს და ლცავს,
ვარდა ამოსდის ყელდნ მგლსანს.

ხოლო რუსული ცახცახებს ვნებით
ვერილხენს, როგორც იღბენენ სხვეები.
ნაწი მეგობრის სურვილთიწვის.
ობრავს და ბრზობს და აღრიცის,
ვითშეიკავოს ვნება ძღერი
და დბნეულ კაცის იერთ
იწიწკნის უღვაშს და წუთებს ითღლს,
გამოლევია ძალღონე თთქმის,
ზის მაგიდსთან სამი ჭაბჭუი,
სამი რინდ - სამი ქარჭუი,
ზის მაგიდსთან დმწუბრებულ,
დვიწყებიათსავსე თასებიც
და დღებულა ლლი კრებულც
აღრიტ ცებთღბინი სავსებით
არც ბაიანის ხმა ეყურებათ
მიღდმოწამლულ მათი გწება
სიძუღიღლს და ტრფიაღლს შხამით
სამი მეტუქე შფთავს რუსუნის,
დროკი მიხობავს ისევ კუთავით
წელწადვითგრმელღბა წამი.
და მოღწულ ზის სამეულ:
ერთ - როდღი, გმირი რჩეულ,
ხმაღ მინდბიღ მიუღ არსებით
მან გაწბრდ კიევს საღღრები.
მეორე რინდ ჰქვია ფრღფე,

იგი როგორც არჰგავს არფრით
ვერარის ხმალი კარგი სარდლ,
მაგრამ ქეიფში არჰყავს ბადლ.
ხოლომესამეს რტირი ჰქვია, '
მიღდემაწვილა ხაზრთან ხანი
დ როგა სხვები სასმისებს ცლან,
მას ლუდილსკენ გაწზის თვალ.
დ ვნებიანი ფქრებითსავსეს
მწურის ღრუბელ აწვება თავუ.
სამივეს ფრვს იმ ღრუბლს ჩრდლ,
გამწარბია სამივეს ღბინი.

დ, როგორც იქნა, დმთავრდ ისიც,
ხმა მოემატ ხორხოს დ სიციღს.
ლუდილმ მორცხვადდ ხარ თავი.
ხოლორტლნმა სანა ტრეღვავიღს
აღტციბულ შეავლოთვალ
დ კვლვ მოუღტრუალს აღ.
ბნელმა მოიჯვა შემოგარენი,
უციდნ მოწყდ წყვდადს ჴგავი,
დ თფლთმთრღმა ბოარბმა
მასპინძელ მდბლდდ ურეს თავი.
სიბე უეიმოხს, ბედს მლღველ,
ვნებითდ მწვარი დ დქანცულ
დ ეფერბა უვე ოვნებით

სიმშენიერეს მორცხვი ქაღალს.

ხოლოთვაღმა ფრულ სევდით

მამაშვილურად ღვა წყვილ,

მკერდზე მიიკრს სიძეც და შვილც

სხვა არფერი არუქვამს მეტ.

და აი, რუსუნს ღმაში ცოლ

საწორზე აჰყავს მართლვარე ხელთ

ჩააქრეს ცეცხლ, გაფრინდ ბოლ,

და ღმის სანთებს აჩალებს ლელ.

აჰა, ასრულდ იმედ ტუბილ,

სიყვარულს მოქვს თავისი ძღვენი

და ეჭვიანი სამისი ფრთხილდ

ეცემა ნობზე. გულ კი მღერის.

ყური და უფთო იქნებ თვენც გესმით

როგორიზრება კონა ფცივით

თანდთან როგორსუტება კვნესა

ბოლოსიმორცხვის. . . აი, ისინი

მინებდენ ვნებას. და სწორედმაშინ

გამოჩნდ ეღის ცახცახა თთთ,

იჭეკა მეხმა და შემკრა ღსახლში

გადეფრ ყველფურს ბინდ.

მწყდენ ღრუბლები, როგორც მხედრები,

შიშითაართოდენ სახლს კედლებიც

და გაირინდ ბნელში რუსუნიც

თვალს არაჰყეტდ მთვარე ბუჯავით

უცებ დაბნედა, როგორც ღვიფელში,
ჩაკვდა ყოველი, შეწყდა ხმაური,
და იმ წყვდაღში და სიჩუმეში
ორჯერ გაისმა ხმა უცნაური.
და უცებ, კვამლი გამომხვეული,
წამით გამოჩნდა შავი სხეული. . .
და ყველგან დაწყნარდა ისევ,
რუსულს კი ოფლი დასხა პირზე.
ხელს აფეთქებს წყვდაღში თანადგომით
ოფლი ჩამოსდის შემკრთად წურწურით
საწილად მოჩანს, როგორც კუნძული.
მაგრამ . . . ო, ღვიფელი! ღვიფელი ცოლი
მოუტყვიათ როგორც კვამლი
გამქრალ მისი გზა და კვალც.
მოუტყვიათ უჩინარბადს,
სარემელში მხოლოდები ჩანან.

ო, მეგობრო, მართლ ძნელია,
როდესაც ვიწვითა მოვინებთ
ცხოვრებაც თქვა მისაწყენია,
მანც ვარსებობთბუნების ნებით
მაგრამ მე სიკვდილს ვარჩევდი ისევ,
თუჩემი ცრემლს და სევდს მიზეზს
ამდენი ტანჯვის და ძებნის მერე
ბოლს და ბოლს მოგხვევდი ხელს,

მაგრამ მაშინვე თუდვკარგავდ
მას, რაც ოცნება იყოაქამდს,
იხ, მეგობრებო, მაშინ უდაოდ
მეც დავხუჭავდ თვალს სამუდამოდ

ხოლორუსული კვლევა ცოცხალა,
თქმა სიკვდილს უნდა ძალან.
მთელს სასახლეს ფიხზე დამდარს,
კრიჭა შეკვრია დღეს თუბატარს.
"სადარის ჩემი ლუდილი, სად?"
ყვირის თავად და სიძის გარდა
მთელს უფს ესმის. "შვილებო ძმებო!
სინდისი ახლც არმოგცემთნებას,
რომ მომიწამლოთბებერს გუწება,
ნუდ ივიწყებთბველურთუზებას,
თქვით ვინ იქნება თქვენში მდევარი,
ვის გიჭრითთვალ და სატევარი.
და რადან ქმარმა ვერმოფრ,
მე ჩემს ლუდილს, ვნახავ თუარ,
კვლევა ვაქორწილებ და ახალსიძეს
ჩემი მამულს ნახევარს მივცემ.
შვილებო ძმებო ჩქარ მდევარი!
ვის გიჭრითთვალ და სატევარი!"
"მეო - რუსულნმა თქვა, სევდოსავსემ.
"მეცო" - სამივემ იყვირეს წამსვე

და აუყვავდ იმედს ვარდ

ტუნბრეე როგდსის, ფრლფს და რტირს:

"ახლვე ცხენებს მოგახტებით,

ჩვენი სურვილთ ჩვენი ნებით,

ნუდმიბრმაებ ცრემლითოთგალებს

თვადს ქალომოგვრიოთმალ".

თვადს იმედ მიეცა ისევ,

გადეფრს სინათლე პირზე

და იფა მათენ ხელაშვეროდ,

ასე ურვადიფა ძელვით

თხივე ცხენებს მოხტენ მყისვე,

ხოდდბნეურქლნს კი ისევ,

უხებ დაკარულსა ტრფრზე ფერი

უჯოგნის სხეულს და უბოდმიჰქრის.

ფეცხი ცხენები მიჰქრის მტვერში,

ცხენების ფხქვეშ მინდრი ხვნეშის.

მიჰქრის დეპრის ნაპრის გასწვროვ,

უწინარება ცხენიც და კაციც

და აღრე ჩანან უხვე სრულებით

მაგრამ თვადს ისევე იცდს

და თვის თვიც იქ ეგუება,

ფერიორინებს მიჰვება ისიც.

გაონებულ და დბნეულ

რუსლანი სმენადიყოქცეულ.
ფრლფ რუსლანს უან მისლდ
დ თქცა ხეპრე იყოისედც.
მილდამრეწილ უქქერდ ახლ.
მტრითქქონდ სავსე ცხვირც დ ხახაც
დ თან ამბობდ: "როორგგონიათ
მალე შევხვდები, ნეტვ, გოლათხ?
მაშინ იქნება აბა, სეირი,
სისხლ დღეა ველე ტორებად
ჩემოქუნავ, ჯერარხეინად
იზინე, გუბი ნუგეშორება".
რტირს იმედთოგულ ევსება
დ ფქში უვე ეალრება
ლმაზლუდილს დ მთურლმა ამით
უნაგორედც იცეკვოს ლმის.
ჯერყმაწვილა ხაზრთ ხანი,
არყოფის ქვეყნის სიგრძე დ განი.
ხან ოხითმიძყავს ფხმარდ ცხენი,
ხან ერთადღილე აწვალბს დ ლლდს,
ყალეუ აყენებს ძღერი ხელთ
უწოდ უწოუწოვლებს აღირს,
მერე კი მისი ულყი, სწრფი,
ქედბზე ისევ ქარივითგარბის.
ხოლოროგდი მოლწულა,
ფქრს ისცემია იგი სრულად

აფქრებს ბნელს მოვლ ბედ,
მისჩერებია სივრცეში წერტილს.
კვლვ მორევია ეჭვი დ შხამი
დ თავაღსკენ გაზრბის წამით
წიწლითდ რისხვითაღსიღ თგაღ,
სახეწც აწის წუბიღს კვალ.
მთულ ღუ ერთა დმიღან ასე
ერთო გწის მგზვრწი დ მეტუქენი.
გამწუღ ღწეპროს ცისფერი ხაწი,
ბინღია აავსოღრუღბის ღქები,
წუვე წყვღაღღ გამეფღ სრულ.
დ აი, ძვეღ დ გაცვეთღ
გამოწნღ კიღც გზჯვარღღნი.
"აქ გავიყაროღღ ყვეღმ ჩვენთღს
ვებებოღჩვენი გზცა დ ბეღც".
თქვეს დ ცხენებმაც მეტო ხაღსიღ
ამოღრჩიღს გზუბი თავისიღ
რუღღღ, რს ფქრობ, ან რს მოღღ
ამ სიჩწუღში დ სიბნეღში?
ვერმოღმწყვღღ ბეღ ხეღბში,
ოქნებ სიწმარი იყოყოღღღ.
ისწორუ ჩაჩქანს, მაგარს დ მძიმეს,
დ ხეღწუ იხვევ მოწვებულღღღ,
სულში კი ცეცხღღ წურუბა იმეღღ,
რწმენაც გამქრღღ დ წუვე დ ღღღღ

ნაბოჯითმიგყავს მინდორზე ცხენი.

მაგრამ უცრდგანათლ ბნელ,
გამოჩნდ მღვიმე და ტნის თალი,
ბუნების გამრუჯ ხელთნაკვეთ,
თავზე დაფა სასოწარგვეთლს.
და მან შენიშნა ჯერსანთლს აღ,
მერე კი მოხუცს შეასწროთალ.
წიგნს კითხულბდ მოხუცი იგი,
წინ ელოდდ და ძველ წიგნი.
თუითნ კი, ჩუმი და წვეროსანი,
ზღპრულ იყოგარემოსავით
"მოხრბანდ შვილ! - მოხუცმა რუსლნს
ასე მიმარა. ხმა ჰქონა თბილ. -
წელს ოცი წელ შესრულდ ზუსტად
რცაქ ვარ მაჰკნობს სიბერის ჩრდლ.
მაგრამ გავძელ და შენდ ბედდ
ასრულდ, რსაც მიგრბნობდ გულ.
ჩვენ მხოლოდბედია შეგვყარ ერთად
დაჯექ და კარგადდმოგდ ყური.
ჩვენ ერთნაირი გვექნია ბედ,
არც შენ ყოფილხარმოლდბედერი,
შეგცვლა სულც ხმაც და იერიც
რდგან ლუდილ აღრგყავს გვერდით
მაგრამ სიცოცხლს ნუეიხოგები,

ბედ გიმჭობლ მხოლოდროებით
რც გწამდ, ისევ იწამე იგი,
და შენი მძღვრი ხმლთა და მკერდთ
გააპე ბნელ და წყვლად იქით
იხილ შენი კუთხილ ბედ.

შენი შერცხვენა, ჩემორინდო
ავი გრძნეულს ბრლთა მხოლოდ
ის თაღმეწყვლმჯკლდებსი ცხოვრბს
და, რ თქმა უნდ, არც შენ დგინდბს.
საღმე ლმაზი ქალ თუნახა,
თავის საზრულდებში აჰყავს.
ჩერწორია მისის სახელ,
მისი მომრევი ანდ მნახველ
ჯერარმინახავს, მაგრამ შენ ბოლს
ნახავ იმ ბებერჯდურის სორს
და შენი ხელთმოგვება ისიც.
მეტს კი არგეჭვი, თუცა რც იცი -
საკმარისია. და ნუგადღებ,
შენ გაბარია ბედს სადვე".

ჩვენი რინდო მოხუცის ფხითთ
გახარებულ დეცა მყისვე.
გულც გაცოხლდ და ლლდმეხტ,
მზე ამოვიდ თაღლბში ისევ.

მოთქვა სულ, მაგრამ მასინვე
სევდს ღრუბელ მოწვა თვალს. . .
"მე ვიცი, შვილო შენ რც გაშინებს,
მაგრამ მაგასაც მოგიჩენ მალე, -
თქვა დ განაგრძომოხუცმა ისევ:
მე მივხვდ შენი შეკრობის მიზეზ
შენ შეგაძრწუნა გრეულს ვნებამ,
მაგრამ, ძვირფასო მომეცი ნება,
რომ დ გამშვიდო, რდგან სრულად
ის ამ საქმისთვის უსუსურია.
მას შეუწულა ჩაყლებოს ქარი,
ისე დ უსტენს, რომ თვითონ მოგარც
აცახცახდება. მაგრამა ბუნება
ყველ გრძნეულზე უფრომკაცრია.
ისიც ამოღედდფუება,
რდგან ცვედნი რლ კაცია.
რ შეუწულა ჭალრ ცვედნს
ექვის დ შურის დ ზიზის გარდ,
დ ისიც ბრზითცახცახებს კარან,
თვის მშვენიერტვეებს რომ ხედვს.
ის არის მხოლოდმტნჯველ მათ. . .
მაგრამ, ძვირფასო ეს ლმეც გადას
დ ამ საუბარს ჯზია ძილ,
რომ საბრძოლველ დმზ დიყოდლოთ'.

რუსლანი ხავსუე გუღლია წვება
ჩაფრუღლუკეცხლან და ცტლბს ძიღში
გადივიწყოს განცდლო შიში,
მაგრამ რლცა არაძლევს ნებას.
ამაღწვალბს, ბორჯავს და შფოთავს,
ბოლს კი ამბობს: "იქნება ვცოდვ,
მაგრამ არფრითარმეძინება
და, თუგი შენმა გუღმაც ინება,
მომეცი ნება, რომ კვლავ ავუბა
გულ და სულ შენს ტუბილსაუბარს.
და თუშემინდბ კადნიერკითხვას,
ისიც მიიხარო, რც ჯერარგიოქვამს.
რ გქვია, ვინ ხარასე კეთლო,
ან რტუმა ხარგამოგეტლო
ამ ბნელღუღიმეში, ან უღბნოში
ვისი ან რისი ნებითაღმოჩნდ".

ამოიხარ მოხუცმა მწარედ
და სთქვა: "არსებობს პირქუში მხარე
და მას სახელდჰქვია ფნეთო,
შორსაა იგი და არც იმედო
აღრმაქვს მისი ხელხლ ნახვის,
იქ იყოჩემი ზეცაც და სახლც.
იქ ფუხშიშველ ვმწყევსავდ ნახირს
და ჩემი იყომუხრანის ჩრდლც

და ნაკადულიც, სუფთა და გრილი...
უკ დაძვინჯა ქარი მწივანი
და სიღრმის ყველ წვრილმანი
ოქ განიცადა. მიწის აღმოსავლეთ
ოქ განიცადა ყველზე მეტად.
მაგრამ ცხოვრება იმ სიწყნარეში
ძალზე ხანმოკლე აღმოჩნდა ჩემთვის.

ერთგვარადაც სოფელში მაშინ
ცხოვრობდა ნაწი გოგონაინი, -
ვითსიმარტოვის უცხოყვავილად,
ოცნებასავითცხოვრობდა ხალხში.
და ერთხელ როცა ისევ მთელ დღით
მივდივარ ნახირს და მივდივარ, -
მიშროლებდა ჩემს წინ ნაკად, -
მე ის დეო ნათლდამახსოვს აქამდის.
მდინარის პირადივედ ლმაწი
და გვირგვინს წნავდა თვალმშვენიერი.
ბიბი ვიგრძენი გულში ზღერი
და მომინდებოდა მისი თამაში.
ნაინი იყო ის ტრუფ ქალ,
ვეღრმეოწმევიტე თავხედ თვალ,
ფერი არჰქონდა მის ხელში ყვავილად
და სამუდამოდ ვლუფე თავი.
სამაგიეროდს უფრო თვინი

გრძნობა დად და საფუცარი.
სულში გაჩაღდ ვარსკვლავთკრებულ
და სამუდამოდ მედოჯჭვი:
სინარულთდ მზითდ წყებულ,
დმიავრებულ დრდთდ ტნჯვით

ასე გავიდ წლს ნახევარი.
ვთალე წუუბი და საათუბი.
ვერმომიჩენდ ტვიცილ ვერვინ
და მეც გავანდ გულში ნაღბი.
მან მოჰმინა ჩემს შემკრალტვიცილს,
მაგრამ ამაყი იყო ბუნებით
თავს იღმერუბდ და მიიხრ ცივად
"მე არმიყვარხარ მწყემსო სრულბით"

გამიველურს სულ წუბიღმა,
წაღმა დბრუნდ ჩემი ბორხაღ.
ველრმშველდენ ძველ მუბები
და ვერც მწყემსური თამაშობანი.
მე გულს მიჰკნობდ სევდს ნაღველ
და გადვწყვიტ დმეგლმალ
ჩემი მშობელ კუბე და მხარე,
მისი მინდრები და სანახები.
გადმეცურს ზღათა მორევი,
შემომეკრება გარს მეომრები,

შემეკრ რაჟი მძღვრი დ ძმური
დ მუხთა ლხედას არდრიღბით
შემემკოთავი გმირის დღებით
დ მომეხიბლ ნაინის გულ.
ბევრი აღმოჩნდ ხალხში ჩემფერი,
ხიფთოსა დ ოქროს მძებნელ.
სისხლმწყურებულხმალა ჟღრიალ
დ თავაწყვეტულნავის ჭრიალც
პირველდმაშინ გასმა ჩვენში.
კვლვ დ მიბრუნდ იმელს შუი.
ავხსენითლქხ. ჩავბერუთბუი
დ ზღვაც დ გვნებდ ოვროთდ ხვნეშით
ჩვენ ათ წელ ვიქნიეთხმალ,
მტრის სისხლთვლებეთოფლ დ წყალ.
ხმა ირხეოდ, რომ ჩემი შიშით
ძრწოდენ მეფნი ტხტების ჩრდღში.
დ ყოყლჩინა მათ რმუბივ
თავგზას კარგავდენ ჩვენთან სავსებით
ჩვენ კი ვიბროდთლლდდ გულთ
ძღენსა დ ნადვლ ზუსტ დგიყოფთ
დ მარცხებულებს ვილებდთძმურდ
გვერდთვისვამდთდ ვქეიფუბდთ
მაგრამ ეს სულ, ნაინითსავსე,
ღრეობისა თუბროლს ღრიალშიც
ჩუბადნა ღვლხდ მშობლურცაჟე,

იტანებოდ ტრუზის იართ
და ვიქვი: გვეყოფ, ნულ დვრჩებით
სხვებსაც ვაკმაროსისხლ და შიში
და ჩამოგვიდომიმიე აბჯრები
ჩვენი ქლების სანა ტრელრდღში.
ვიქვი და აჟურდენ წამსვე ნიჩბები,
წამომაღენ ჩემი ბიჭები
და სიხარულითგულდ შხეფდნი
მშობელურში ლლ დმევრუნდთ
დასრულდ ბევრი მშფოთარე ლმე,
სხეულ გაძლ გზითდ იართ
და პაემანის ნანატრი წამი
ჩემთვისაც დღა გულს ფრალთ
სანატრელს ფრთით დვჭდუ ხმა ლ,
რამელსაც ადრე ძვლებზე ვლსავდ,
მივარუი ოქრო ვერცხლ და ლლ,
მე კი, სურვიითდ ვნებითმოგრლ,
მის წინ ვიდექი მოწილტყვესავით
შურითდ ბერდენ სოფლს ქალები,
მიღდდებრიცათსა წყლებს თვალბი,
ის კი ამაცი იყოზუნებით
დაძლა ყველ ფნდ ცდუნების
და საკუთარი სინათლისავსემ
ისევ უჯულდმიოგოასე:
"მე არმიყვარხარ გმირო სრულებით"

რუსლან, უცხო შენთვის ტრფალ
ურყოფელ დ განდვნილ.
ათაღწებების მკაცრი იარ
სულში ფოფოზს ტონქი ხელვით
შენ კი ნამდილდგქონია ბელ:
მასაც უყვარხარ - რ გინდ მეტ.
მოყოლს თავი აღრმაქვს, შვილ
ანდ რ გიხრ მე ამის გარდ.
ახლცკი, თუცა ჩრდლ ვარ ჩრდლ,
უხვე მისულ სამარის კარხან,
იმ სატნჯველთეცხოგრობ აქამდს
დ როცა წარსულგისენებ ხლმე,
ჩემი ცხოგრების დმლელს დ მომრევს,
წვეგებზე დმდს ცრემდს ნაკად.

მაგრამ მისმინე: ჩემს სამშობლში,
ზღვისა დ ქარის ცივ საუფლში,
მეცნიერება არსებობს ერთ.
იქ მარდულსიჩქეს ერუგის
ტყეთა წყვდად, ქარო კი ხვნიშის
დ ისმის დმპალნეშის სისინი.
კუტანები ცხოგროხენ ტყეში,
ეუფუბიან სიბრძნეს ისინი,
დ ფრუტებენ, როგორც ჩრდლები,

სმენა გახსნილი და თვალწრფობი.
და მათსურვილს ემორჩილება
გულს და კუბოს და ყველფერი.

და ურყოფილუნებებითსავსემ
მეც გადავწყვიტე, რომ ჯღღერობით
გამეხსნა სატრფუს გულს ბოქლომი
და მიმეღწია მიწისთვის ასე.
მეც მივაშურე ტყეების წყვდად
ქვეყნის სულგითვრცელსა და ღაღს.
სხვა ყველფერზე ავიღე ხელ
და ჯღღერების კერის ბოლოთ
მეც გავიშურე და ბევრი წელ
ვმეცადენებდა ჯღღერებს შორის.
და აი, დაღა ნანატრი წამიც
მკაცრსაიდუმლს ჩავწვდებუნების,
გამომეცვალ ხმაც და გუნებაც
შევგრძენ ძალ წყევლს და შხამის,
ნაინი, უფ ჩემი ხარ ჩემი!
ასე ვფიქრობდა და გულს ცემით
ჩემს ღღისყვარულს ვაღამდა გვრიგინს,
მაგრამ მაცდური აღმოჩნდა იგი.
წამიერშვებითგანთებულ
მივნებდა სურვილს მიღო სხეულთ
მაგრამ ნამდვილდგამარჯვებულ

კვლევ ბედსწერ იყო წვეულ.

და ისევ მთრლ ჩეი ოცნებით
აღტ ცებულ განსაცდელურებით
ვეძახდ სურებს და ვერც კი ვგრძნობდ,
რას მიმზღებდენ ეს შელცები.
მე ვბუჭებდ ლცვა დეცეულ,
ნამდილუტანს როგრე შეჰფერს.
მეც გავხდ მკაცრი და მტაცებელ
და ჩერწორის ძმა ღრსეულ.
მაგრამ ჩავუშვი ფქრი თუარ,
ტყეებს ქუბილმა გადურ,
ქარუქმა მორთავაი და ვიში
და ფხქვეშ მიწაც ათროდ შიშით
გაჩნდა გრიგალც, ზღვებზე ნარბენი,
და დმისკუბდ წინ დდბერი.
ძლვს უტრავდ ტნს ძონძეულ,
თგიონაც ღნდ დიყოქცეულ,
ზურგზე მოგდღვეება კუთ,
ცივი თვალბითჩამხედ სუშში.
შიშის მიმგვრელ იყოსურათ,
მეც უვე სიმწრის ოფში ვცურავდ.
და ვაცეებდ თვალ აქეთიქით -
ნანნი იყო რინდ, იგი.
ისევ გამეფდ სუშში წყვდად,

ავითოვდ, როგორც ქარში ფურცელ,
თან არმჯეროდ, როცა ვუქქერდ,
მერე ავტორდ და ავლრიალდ.
ოხ, ნუუუშენ ხარჩემი ნაინი,
მიუწვდამელ და მშვენიერი!
რამელმა ძალმა ან რანაირად
დაგმახინჯა ასე იერი.
ნუუუამდნი წელ გავიდ,
რც ამოციგდუ შფოთთ თავიდან,
და ჩემი ვნების ურწყოვლ
დავტოვე სატრუო მზე და სოფელ.
"ბევროო? . . . თქცა ადვილდიქმის,
უხვე ორმოცი წელა თთქმის. –
თქვა დედბერმა ღვარბლთად გესლთ -
სამოცდაათ წელსა ხარ გესმი?
ასე ერთხაშადგაფრინდუ წლები,
ჩამოჭკნენ ჩვენი გაზფულები
და ჩვენც დავბერდთბუბების ნებით
მაგრამ არვდრდუბ მაინც სრულებით
მე, რ თქმა უნდ, ის აღრ ვარ
შენ ვისი ჩრდლლც გეფა კარვად
ის აღრ მაქვს, რც ადუ მქონდ,
და კუთხანიც ვარ აღბათ ოუნავ.
მე აღრშემრჩა უხბოთგალსთგის
არც სილმაზე და არც ხალსი.

სამაგიეროდ უწერდგეჯვი,
კუთანი ვარ წყვდადს ეტლ!"

და ასეც იყო რადინდ ფცი,
მხოლოდსიკვდადს ვიყავ მსურველ,
და მილ ჩემი ჭკუთად სიბრწნით
მის წინვიდექი, როგორც სუულ.
და რტომ მიხდა ახლცარვიცი,
მისნობამ მაინც შეძლოთავისი.
სულრგამეგოიგი ნეტვი,
რადან ჭალრ ღთაება უვვი
ვნებითაღსილ იყოჩემდმი
და მიშტურებდა გაყინულულებს.
ხმა გათშილდ სამარის თოვლოთ
მეფიცებოდ სიყვარულს თხოვლით
მე კი ვიდექი გაღნებულ,
სულს მიკაწრავდა ხრინწი ბებრულ,
კალას მიჭერდა ხმელ ხელბით
და თან თავისას ფქვავდა ხველებით
"პირველდახლ ვიგრძენი გულ,
ჩემოეროგულ, და მწამს, რომ ისიც
სიყვარულსთის ფუთავს და იცის
ტრფაღს ფსი, და ტრფუხის წყლულ
მასაც აწვება, ვითმძიმე ლლ.
მიშველ, ჩემომვირფსო მოლ!"

გაღმიწიალ გუშინაღბი,
ჩამიხახია ჯუჭის კალუბი
და თან, მიწიერალუსს უჭვევი,
კოვნას ცდლლზდ მყრლ ტუჭებით
შიშიმა დმიხშოსმენაც და თგაღც,
გუშინ გამიქრ იმელს კვალ,
და რომ ვერშევძელმეტს ატნა,
გამოეეცი ბებერსატნას.
გამიეკიდ ფხდფხ ისიც.
ქვეყანა შესძრ წყველთად რისხვით
"ჰო, უღრსო მიჯნურ დგოღლდ,
შენ შემიშფოუ სამყარომშივდ,
შენ შეაშფოუ ჩემი სანთულც
და სიქაღწუღს ზეცაც ნათლ.
გაზიღ ჩემი სულს მადნი
და ახლ ვნების ქართანცემი
აღრგინდვარ? - აი, კაცები,
ლლტოსუნთქავს ყველ მათგანი,
შენ შემაცდნე უჩანკოკრვი
და მეც შენს ნებას მივანღ თავი.
მაგრამ აქამღ თუმაწვალუბდ,
ახლ მიფრთხილდ! ქურდქაღბის!"

ასე დვშორღთად იმის მერე
ვცხოვრობ ამ მტნჯველსიმარტუგეში,

და ამქვეყნიურხმებსა და ფრებს
დაღბანია უხვე მოგეში
უხვე მეძახის ჩემი საფლავიც,
მოავრება ჩემი მწარე ამბავი.
მაგრამ დედბერს იმ ძველ გრძნობის
სულხი აქამდე შემორჩა კვალ,
და სიყვარულის ნათელ აღ
ბოლოს შეცვალ ზოლითად მტრებით
შენც მოურიდებ იმ გრძნულს ყველგან
და მეტა, ძვირფასო ნურაფრს მკითხავ.
წუბილვ წავა როდესმე ჩვენგან,
ქვეყნადწუბილვ არჩებ დაღბანს”.
ჩვენი რინდ ისმენდა ხარბად
კეთილმობუის მწუხარე ამბავს.
არაშორებდ თულებს შუიანს
და ღმის წასვლ არც გუია.
და აი, ისევ ბრჭყვიალებს დღე,
მზეც ამოსულ და უხვე თბილ,
მიღუდგამოცვლო ქვეყნის იერი. . .
რინდც ადგა და მაღლიერი
მოხუც ჯღღჟარს გადებვია.
მერე უნაგირს, მკვროვს და კეხიანს,
მოხუც სწრაფდღ დაუტყინა,
და ცხენიც თითქოს პატრონს უცდღ,
ქენებ-ქენებითგავიდ ველზე,

მზემ კისხივები ჩაკიდ ფეხს
და წამოწია თავი ბექობმა,
ხოლომხუცმა ჭაბუკ მეგობარს
ხმა დადევნა: "გზ მშვიდობისა!
შენი სიძარღუ ატრე ფრად
და შენი ცოლ გიყვარულს მარად."

მეორე სიმღერა

მოჭრიფ ლენოშულს და მის
ველარსოულს ვერმორიგლებით
მტრობითმთურლები ერთმანეთზეზივით
და მხრებს იმძიმებთმკაცრი დღებით
და თუქვეყანას ისვ აშეშებს
თქვენი ზემის ხმა შემზარავი,
მანც არს გყავთხელს შემშულს,
გულც არწყდება თქვენზე არვის.
თქვენ კი, პარნასის მთების არწივნო
რომლებმაც კალმითშეცვა ლთშუბი,
ეცაღთხალხი არგააცინოთ
გაუთავებელშეფოთოდ ჩხუბით
თქვენ კი, მოჯუნო, რგადგახსოვდეთ
რომ ბრუთ დღე ცოლა თქვენთვის.
იცხოვრეთმშვიდ დღე არსოულს

არმოუფროთერმანეთს კეტ.
და ვისაც ბედ არგუნებს ბოლს
ტრუფ ასუღს გუჯ და სინაწეს, -
ის მშვენიერი იქნება მხოლოდ
ყველფრისა და ყველს ჯინაწე.

ბრმა წინათგრძნობითგაღნებულ
როგდი ნელ მისდევდ ბილვს.
ტყეში დფილდ იდგა მეფური,
ხეებს ეძინათხანგრძლვი ძილთ
ის კი ღრმა ფქრებს მისდევდ ისევ,
კვლევ მრისხანება ეხატ პირწე.
უსისინებდ ბოროტს სულ
და აყოლოდ უცნაურსურვილს
მიბუჭუბდ თავისთვის ასე:
"მოგვლვ!... ყველფურს დვიმხობ გზაწე...
რუტლნ!... ჩემს ძალს გაიგებ მალე...
ცრემლთდ ითხრის ღმაწი თვალბს..."
და რკი აჰყვა ურხვას საშინელს,
შემობრუნა ცხენიც მაშინვე.

ამასობაში ჩვენს მამაც ფრლფ
ერთ პირბა ეძინა უკვე
და ახლ გწისთვის იკრუფდ ძალს,
წედწედნთავდ ვეება ლუმებს.

წყაროსთან ოჯდ და წყლს ხმაწრე
შეექცოლ მსვილდააწმეს.
ჟებ, რს ხედვს: ვილცა მისკენ
ცხენს მოგელვებს. და ფრლფა მყისვე
თავზრი დსცა ჟხომხედრმა.
დსთოაბჯრიც და პურმარლც
ცხენი გააკრ მიწას ქარვით
გაკურცხლ ჟან მოქედვად
მაგრმ ფხდფხ მოჭყვება ისიც
და მოღრალებს, როგორც ნასვამი:
"თუგავხლ შენთან შეხვედრის ღრსი
წაგაგდბინებ თავს გოგრსავით".
ჟნობი მოსძახის ასე
და მან როდღი შეიცნობმაზე.
და მოლღაფქდ საბრლომაშინ,
სიკვდლს სჟხი გაჟდ ტნში.
ასე კურდელ გაჟზის მწევარს,
თავის ყველზე საშინელმდვარს.
ზურგზე დაიწყოხს, საწყალ, ყურებს
და მწევარს ტყეში ნაკვალვს ჟრევს.
მზე იყოჟვე საკმაოდცხელ
და სადც თოგლ იღაქმდ,
ოქ გამღართოგლს მღრრე ნაკადბს
გადესერთხრმებითველ.
ქჟრნაც ხრმთან შეჩერდ წუთით

ქარს მოჟინია თამამი კულთ,
ეროხელგაღუქა რგინის აღვირთ
და გადფრინდ ხმრმზე, და ღლღლ.
ხოლომშიმარ მხედრი ხრმში
თავქვე ჩაეშვა ჩაშლლხიდვით
და საბოლოოდ რწმუნდ მაშინ,
რომ გარღუალო იყოსიკვდლო.
ხმრმთან მოგლოროდღიმ ცხენი,
მახვილანი აღმარა ხელ,
"მოგვდ, ლჩარო!" - შსძახა მჭახედ
და რ იხილ ფრღფეს სახე,
ჩამოჭარდ ხელ თავისით
შეებ წაუბდ ბრძოლს ხალსი
და ამ საოცარსურთს მნახველს
მიღლდდ ულოჯგ სიბრწითსახე.
გაოცებულ დრისხვითსავსე
კვლვ გაიჭყუ იგი მინდორმა,
გულზე სკდებოდ, მაგრამ თვითონაც
ეცინებოდ საკუთართავზე.
მერე ის მთასთან ღდბერს შეხვდ,
ნაომაღს ყველ ქართან და მეხთან.
გზ მღუჭამა მას თავის წილ
დახლ სულ ეჭირს კბილთ
სიბერის კუჭითმიწამდ მოხროლს
ხელში ეკავა ცახცახა ჯიხი, -

ჩრდილეთსკენ მიმართ იგი
და სიქვა ჩიფიფით "ემიე იქით".
ხლოროგდი ალელ ისევ
და ხიფთსკენ გაიჭრ მყისვე.

ისევ ხრმშია ფრუფ ამ დრს,
არელს საშველ და ველრ ნატრბს.
ტლხში წევს და ფქრბს თავისთვის:
რ მემარუბა, სადვარ არვიცი. . .
ნუუკვლვ მხრბზე მახია თავი?
სადგერ ჩემი მეტუქე, ავი?
და ამ ფქრბითდ ლლ და სავსეს
უხვ ვილცა წაადგა თავზე.
"ადექ, ჭაბუო - სიქვა დედბერმა, -
უხვე მშვიდბის ქარმა დბერ.
ჰა, ჩამმარუგი შენი მერნი,
ხელ ველრგახლბს ახლ ვერვინ".

ხიხვითამოხვარ ფრუფ მალს,
მაგრმ საკმაოდფრხილბდახლც.
ტლხზე მუკლს და ტუგა კვალს,
გარმის მორცხვა დმოვლოთვალს,
კვლვ და უბრუნდ ახალაწრლბა
და გაუზვნა უფლ მადლბა.
"მერწმუნე, - ისევ სიქვა დედბერმა, -

ჭკვიანურია ლუდილს ძებნა,
მაგრამ მე და შენ არ გვაქვს ნება,
ვერც შევძლებთასე მალე აფრენას.
სახიფთოს გზებზე წანწალოც,
საკუთართავზეც ხომ გაქვს ნასწავლო,
ამიტომ კარგად დამოგლე ყური,
გადივიწყე დროებითწყლო
და შინისაკენ გაბრუნდ უნალ
შენს ტბილმამულში მოყრდ ჩუად
სხვა ნურაფერი ნუგეფიქრება,
ლუდილც მალე ჩვენი იქნება.
სთქვა და მაშინვე უვალდაქრ.
ჩვენი ფრლფე გაოცდა, მაგრამ
წინდ ხედულდმოქცა ისევ:
შეეშვა თავის მგზავრობის მიუზს,
და თოცბოგრება ხიფთოსასვესე
და სანატრულ თავადს ქალოც
გადივიწყა გუწრჟულდწამსვე
და ოცნებაში შეავლოთვალ
თავის მამულს დედბულმუნარს,
ჩიტბითსავსეს, მშვიდდა და ურუნს.

ამასობაში რუტლნი ისევ
შეუტვენებლდათავის გზას მისდევს
და შეჩვეულ ფიქრებითელტვის

ვერგაარჩია რუტლენმა სახე.
ხმაღლე და იდობლერი ხელ
და მობრუნა სტერისკენ ცხენი.
ის კი ყვიროდა: "ხომ დაგეწიე!
სადარვიყავი, სადარგეძიე.
ბევრი მწუხარე წუთები ვთვალ
და ბევრი დე და ლმე ვასწორე.
ახლ კი მიწას გაგაკრავ მალე
და იქ ეძებე შენი საცოლც".
რუტლენი უცებ ათრთოდა ბრაზით
მაშინვე იცნომომხდური ხმაზე.

ჩემომკითხველ, ის რინდები
ცოტა ხასნ მარტო დეტუგოთასე.
შენც დაგელა კითხვისგან თვალ
და საათებიც სწრაფ დმიჰქრან,
მაგრამ საბრლოთავადს ქაღლე
დად ხანია არგვიფუქრა.

მე მოგიყევი, თუიმ ბნელღმით
როდესაც ერთი წამითინათ,
ნაწი ლუდილ, ვითფოთლს ჩქამი,
წყვდაღმი როგორგაჭინარდა.
როცა გრძნეულმა საბრლოქალ
წმინდა სარეცელს მოწყვიტა ძალთ

დ გახვეულმა ნისლი დ კვამლი
თავის საზრელმთებს მიაშურს,
ლუდილმ გრძნობა დ კარგა მაშინ,
გრძნეულ მიაღთავი ბავშვურდ
დ წამის მერე ნაზი ასულ,
აორთუბულ დ ფრწასულ
დ მოწყვეტულ ქმარსა დ მიწას,
უხვე გრძნეულს ციხეში იწვა.

ვიდრე ამ ამბავს ლექსად დ ვწერდ,
ერხელსურთ ვნახე ასეთ:
მხდლ საქათის მამამთვარი
დ სულთნივითა მპარტვანი,
დედლ დსდვდ ჩემი მამალ.
თავის სანატრულ დსდვდ მზეში,
მოგდოკიდც ვნებინ ფრუბში
დ სწორედამ დროს გამოჩნდ ქორი,
თრმე ჩვენს ეზოს ზგერვდ შორით
დ ქათის ძვლებზე კლნჭის მლსავი
დაცბრ საწყალმსხვერზლ ელასავით
მერე კი ისევ შეკრ კამარ
დ საკუთარი ბედს ამარ
ცაში აღმოჩნდ უხვდ დედლ.
დ ამ საზრელდის შემხედარი
სულშედეგოდსწუბდ მამალც.

წიწიომოცმის შთამომავალ.

და სიმწრის ოფლითმოღვდაღვიპულ

ქარმა წაილოჭრელ ბიჭბუღც.

ჯრინლდიწვა თავადს ქალ,

ვერგახილ ვერფრითთვალ,

ვერმობრუნა ვერფრითგონი,

ჩაბნელებულ წყვდადს ბოლთ

დღმდღ იწვა, საბრლო ასე,

დღთვი გონზე მოგოსივე

და გაწვვეველწილსავსეს

გადურ სინათლემ პირზე.

და სიწრებიდან გამოქცულ,

ქმრისკენ მიიწევს ნაწი სხეულთ

სულს სასწრველ წყურვილ უსებს,

”სად ხარ?” - ჩურჩულს და გულ უცემს,

მაგრამ შიშისგან ქვავება უცებ:

ვერცნობს დაწაწის ჭერსა და ფუქს,

სხვაა საწოლც და სასოქალც. . .

და ამ უწაწრსახლს სტყარი

თვალს აცეცებს გაცეცებულ.

ირგვლვ სიმდღე ბრწყინავს მეფური:

საწოლზე ყრია ყუუბაღმები,

მოხატულები უხონიმნებით

და იაგწდთმიჭედღვართან

კიდა ნაწი ბუბულის ფრდ.
და სასაკმევლე თასების წყება
საკუთარბოლში ჩნდება და ქრება...
მაგრამ, მკითხველო თუმომცემ ნებას,
ამ მდღურულსურათს დავსვამ წრტელს.
ან რ ფსი აქვს სიმდღრეს ჩვენთვის,
თუმიგობარი აღრგყავს გვერდით
ხოლოლმაწი ქაღწულ ჩვენი,
იდუალჭყეთა შემკრალ შველო,
ყველ სახოჭოსიმღერის ღირსი
და ყველ სულს თოთაჯა და რხევა, -
ჩაცმულ იყოიმ ღმეს ისე,
ვითჩვენი დღე ბებია ევა.
თაღმშვენიერი და საამური,
ჩაცმულ იყო როგორც ამური,
ჩაცმულ იყო როგორც ბუნება
და აჭარებდ ყველ ცდუნებას.
ასე იცვამდ ხაღბი ოღთგან
და ნუგამიგებს ვინმე ხურობად
თუბი მე მარულ მწყინს, რომ მოდდნ
მიღუდგამოღვენეს ეს ჩაცმულბა.
უუებ თავადს ქაღს წინაშე,
როგორც ჯღღსნურსარგის მინაწე,
გამიჩნდა სამი ნაწი ასულ,
პირმშვენიერი და თიადწნულ.

სამივე ჯობდ სიტყუთყვავილ,
სამივემ მდბლდდ ურ თვი.
მერე კი ერთა ნია ვუ ჩუად
უხოქვეყნიდნ მოწენილს ტყარს
ოქროს დლლ დ უნა უალ
დ მიწიერი სინათლისავსეს
ლლს გვირგვინი დაფა თავუ.
მერე ეახლ მეორე ქალ,
ვერგა უწორ იმანაც თვალ,
ლჟვარდისფერი მიაოგა კაბა
დ მიეჭიასნა ქსოვილ ხარბად
სიმშვენიერეს ცათ შესაფრს.
თხელ მანდლ მოქვს მესამეს,
აუტნია მანდლოც ვნებას
დ შემკროა ლკერუე ცახცახითწება.
ხოლოქობი, მონების მსგავსად
ყველუე უწოდდსაოცრებას,
ყველუე უწომტ ნჯველოცნებას, -
ლუდილს ფხებს კონიან ნაზდ
დ სანამ რავენ ლუდილს ასე,
ვილცა მღერის მხიარულობაუ,
მაგრამ ვერფროთვერაწევს მიზნს,
რდან ლუდილს არც კაბა უნდ,
არც იაგუნდს თუ მარჯნის გუნდ
დ არც მძივები ძვირფსი ქვისა.

მაცდური სარეცე ამაოდატვს
მის სილმაჟეს და მოწოდებას,
მანც არჰყვება იგი ცდუნებას,
არვინ არსურს სიკვდელს გარდ.
ვინც ამ საქმეში ჩახეფლა,
დმეთანხმება, აღბათ სრულად
რომ მართლ ცუდ დყოფულ საქმე,
თუი ასეთია ლმაჟმა ქალმა,
თუნდც ამხელ წუხილთმთურღმა,
ასე გუჯივადა დასარე.

აი, ლუთილ კვლვ მარტოდრჩა.
არიცის რა ქნას, საშველ არჩანს.
სადარის, ნეტვ, ან რა მოულს,
ფიილ მოუკავს ირგვლვ ყოფელ.
სარმლდნ თური მინდრი ჩანდ,
ქვეყანა თფლში ჩაძირულ ჰგავდ,
და მოსაწყენადეროფროგანი
წყვლადში თულმდ მთუბი კლფგანი.
არცახცახებდ კერიის კვამლ,
არეტყობოდ თფლს კაცის კვალ,
არც მონადრის თამამი ბუი
არღრიალებდ გარინფულთუბში.
მხოლდებანდხან დალლ ქარი,
სიჩუითა და სიცივითმთურღლ,

გადიზენდ მინდორზე ხენეშით
აემლებოდ თოვლს თური ბეწვი,
აღმობდობდ ოხვრს ხეობას
დ გამარჯულ ტყე ირხეოდ
დსალერთან ჭალარ ზეცის.

კვლავ აიფრს ხელები თვალზე
შეშინებულმა ლუდილმ წამსვე
დ მიაშურს გარინდულვარებს,
დ, ყველფერი დმთავრდეს ბარემ!
კარი სიმღერითგაილოჟილ
დ დღებულ წალვოტ სტუმარს
შემოხვია მწვანე რტუბით
სავსე სინათლთდ მყუდრობით
უფრომდღვულ დ უფროგრველ,
ვიდრე არმიდს ბალები ძველ,
უფროლმაჟი, სავსე დ ლლი,
ვიდრე თავრიდს თავადს ბალი.
ხასხასებს მოლ ჯერხელტლები
დ შრიალებენ მშვიდ მტები,
მზეზე ბრწყვიალებს პალმა დ დფა,
ბორგავს ჭადრი დ როგორც აფრ
მიწვეერია ქარისთვის ტოტ.
დ ფროთხალ, ვითოქროს ზოდ,
მწვანე ფოთლებში მაცდრს დელვს,

და გაზაფხულის სიღლი ლელვს,
ვრცელ ჭალკიც ბორცვის და მოღვ,
და ყვავილების ფრად ბოლ
მშვიდ დირხევა მასის ქარში.
სივრცეს ეფება ფოთლების ტუში.
ხმას უხანკალებს გრძნობა დად
და ათრთლებულტოთა წყვდაღმი
თავის სიყვარულს გაღბს ბუბუღ.
და შადრევნები მშვიდ ღუფნით
ებჯინებიან ღრუბლებს კისრებით
და ბრწყვიალებენ მარდფიხლები.
განბანილები გრილ შხეფებით
შადრევნის ირგვლვ ღვანან კერებში.
თვითფუდასიც, ვისი სახელვ
ბრწყინავს ყველზე მყარი ღებებით
გაოცებოდ მათ მნახველ
და ჩაქინდვად თავს მორიღებით
მარმარიღზე ბორგავს ჩანჩქერი
და თვალჩაწვდმი უკაკრულს ჩასცქერის,
და მარგალტის ნათლ შხეფით
იღვროთებიან მღფარე ქვები.
ჩრდღმი ფეოქავენ, როგორც გულები,
რუღმორეულ ნაკადულები
და ყოველმხარეს გაფნტულები
გამველს უბმოხენ ფნჩატრები,

და მოცურავენ მწვანე აფრებით
სიგრილს მყუდროთა ვშესაფრები.
დაქრის ნიავი ნაწი და თბილ,
ირგვლვ ღწილთ მეფობს უწვევი
და აწყობიან ვარდს ბუჩქები
აღმასის სილთმოუწინილბილვს.
მაგრამ ზღპრულ დმდღ რი ბაღ
უწერულთა ლუწილს თგაღში
და ყვა ვილბითდა ტვირულქარში
მიჰყვება სულს იღწია ლხახილს.
ამაწმენია სიმდღრე მისთვის,
ვერშეუბედვს საბრლს მწისთვის,
არც ფაღლს ესმის და აღრც ჩიტს
და მიდს ასე, მიდს და მიდს.
სახეზე დასდს ცრემლები მწარე.
საითწავიდს ან რომელმხარეს,
და მწუბარებითმოღრტლულთა ლბს
უწუოდვისკენ აღჰყრბს ხოლმე.
უწებ მიაღა ბოზოქარმორევს.
მორევზე იღამაღლ ხიდთ.
ლუწილმ ტწზე მიიღათთთ,
თთქლს განწრხვა გაწინდა უწებ.
აჩქარდა, გულც ხმამაღლ უწემს.
ხიდს ქვეშ ქვებზე იმსხვრევა წყაღ,
წყაღს გადჰყურბს საბრლთქაღს,

თავის დხრწობას აპირებს, ალბათ
თავბრუებზევა და სწუთვას ხარბად
და გულზე მჯილებს ქვითონითიციმს.
ბოლს კი... გზაზე გამოლს ისევ.
გამოელა ლუდილს ძალ,
დღახანს ირზინა საბრლმი მზეზე.
მოუნთა სიცხემ და აღრც მალვს,
"დროლ" - ამბობს და ჩერს ეძებს.
ჩამოჯდა კიდეც. არჩანს არვინ.
და უცებ ჩრდლ დეცა თავზე
და აღმარა დდ კარვი,
შრიალთა და სიგრილთსავსე.
წინ გაემალ სუფრ მდდრულ,
მზეზე გაბრწყინდ ბროლს ფალ
და უჩინარმა ქნარმა მიდმო
ათსნაირ დააწკრალ.
გაოცდა ჩვენი თავადს ქალ,
მდდრულმა სუფრმ მოსტცა თვალ,
მაგრამ ცდწება დასძლა უჩალ
და გაიფქრ თავისთვის ჩუჩად
"თუი სასურველ ვერ ფრს ვხედვ,
თავი რილსთვის ვიცოვხლონეტვ?
წყეულ იყოს გრძნეულ ვნება,
რმაც ჩამაგდამ მტნჯველცეცხლში.
ლუდილს მხოლოდსიკვდლ შეცვლს,

მტყიცია მისი გულც დ ნებაც.
რში მჭირება მე ეს კარვი,
ან ეს სიმურ გულს მზრვი.
ჲ, ეს სადღღცქცუჲ შხამაღ.
გაიფქრ დ . . . შეუჯა ჭამას.

აღა თუარ თავაღს ქალ,
კარვიც სუჲრც დ ტუბილ ქნარც
მაშინვე გაქრ . . . დ ძველბუჲდ
ისევ დღჲდ ბალი მეფუჲდ
ლუღილ ბაღში მარტუ ისევ,
ჩიტების ბოლსიმურს ისმენს,
ნაწი ჭალბის ცქერითეროზა,
დვრწყებია კარვიც დ ავიც.
დ აი, მოგარეც! ლმის ლღჲღღ
ღრჭღღღღ ფრთხილღღღღღღღღღღღ
გამორღღღა წყვღღღღღღღღღღღ
დ ბორცვჲე მიღღღ ბრჭყვიღღღ თავი.
უჲვე ლუღილც ძღღღს ახელს თგაღღღს,
გამოღღღღა ძაღღღღღღ ყვაღღღღღ.
დ უჲებ იგი ვიღღღღის ხელღა
მაღღღ ასწია, ნელ დ ნელ,
დ მარღღღ დღღღღღღღღღღღ მსგავსად
სასახღღღსაკენ წაღღღღღღღღღ
დ აი, უჲვე სასახღღღღ ბრწყინავს

და ის საწოლზე ეშვება ფრთხილად
ხოლსაწოლს ცრემლს და დრტს
მოჟინილა საღმის ვარდთ
ისევ გამოჩნდა სამი ასულც,
თვალმშვენიერი და თიადწნული,
და ამ ჯგუფსაწინასახლის სტუმარს
ძვირფასი კაბა გახად უჩაღ
ლონდამ ენაწარმეულალებს,
სევდთად ლღლებს და ბედზე მწყურლებს,
წირს ღებდა თვალს სიბრლულ
და თანაგრძნობის სხივი მაღულ.
ლუღილ ღმის პერნგში დრწა
და მიეხუტ ბაღმის ფრწას.
ქალებმაც თავი დაუბრუნეს უჩაღ
და გაიკეტეს კარები ჩუჩად
მაგრამ ლუღილს დაუფრთხა ძიღ,
კვლავ წამოღა წუხის ჩრდღ,
მიღუდგაეყინა შიშითხელები,
მარღუც არვინ არჰყავს მშველღ.
უფროდძაბა თვალც და სმენაც,
იკავებს სწუთვას და გულს ცემას
და მოლოდინითდ ბნეულთვალს
ვეღრაშორებს საზრღვარებს.
და აი, მარღუც გაიღოკარი,
გამოჩნდა მკაცრი ზნგების ჯგრი,

მობიუბენ დ როორც ძღვინი
ბალშითმოქვთქალ რ წვერი.
კუთითმოხრილ დ ერთი მუქა,
ბალშს ამაყადმოჭყვება ჯუჯ.
მშვენიერტვისკენ მოღს დ ჩქაროხს
გონჯდ დ ჩია დ კრუხის პალ
მასვე ეკუუნის ეს დღდ წვერი.
ტვისთან საამურშეხვედრას ეღს
დ განსაცდღლს სიამითსავსეს
წოწოლ ჩაჩი ახურავს თავზე.

აი, სარეცელ მიაპყოთაღ,
მაგრამ წამოხტ თავადს ქალ
დ დიკივლ ისეთ ძალთ
რომ მსახურების ზღიაღ ჯგრი
დ მიფხა ლჯოვიითა რიგ-დ რია.
დ თვითგრძნეულც ქალპარია,
უხვე გაქცევას ცდღლს დ ხენეშის,
მაგრამ გაება საკუთარწვერში
დ დახეთა იატკს კეფ,
ხოლოზნგების წყება დ წყება
მრისხანე ბატონს ფხებითთულვს,
გაონებულ შიშისგან ყველ.
დ რზიან, კედღლს ეხეთებთან,
ძირს ეცემიან დ ძღვს დებთან.

ახლ ერთანეთს ჭამენ თვალბით
შეერთებია სხეულს სხეულ,
გადჭდობია ხელებს ხელები.
მტვერში ცქმუტვენ ფიცხი ცხენები,
დაჭიმულა დარღვი და კუნთი.
წელწადვითგრძელდება წუთი.
მეტოქის მკერდზე ცახცახებს მკერდი.
დეეს გადწყდება ორივეს ბედი.
ერთერთმა, მისი კეთილყოფელ,
აქ უნდა დასთქოს წუთსოფელი.
და აი, ჩვენმა რინდმა მაშინ
მეტოქეს ხელ ჩაჭიდ მხარში
და ააგლოჯ უნაგირს ძალთ
და გალხულ ხორცი და ძვალ
გადასროლ ღრიალ ხრამში.
"მოგვდო!" - თანაც ჩასძახა ასე
მისდამი შურითღ ღვარძლისავსეს.

ჩემომკითხველო შენც მიხვდ, აღბათ
ვინ იყოჩვენი რუტუნის მსხვერპლ,
ვინ შეუერთდა წყვდად და ზუპარს,
ვინ დიფრ მტერთა და ფრულთ
რუგდი იყო მკითხველო იგი,
შეუფოგარი და შლგი ჯიქი.
ხიფთოსა და სისხლს მძებნელ,

ნამდიღმეომფრს რუოგ შეჰჟურს.

კიეველების ლღ ნჟეში

ასე დმთავრდ სიჰაბჟეში.

მან ლღანს ბებნა რჟუნის კვალ,

გზადგზ ლღანს აცეცა თვალ,

მაგრამ ჰიდლო შურის დ რისხვის

საბედსწეროაღმოჩნდ მისთვის.

ხრამში ბორგავდ მღნარის წყალ,

ხოლომ წყალში ცხოვრობდ ალ

დ მან მიილოროვდის გვამი,

კოვნითმოწმინდ შუღლდნ შლმი,

გამოფიზულ წყალს სიცივით

დ ჩაითრია ფაკერუ სიცივით

დ ამის მერეც ძალან ხშირდ

ხალხი შიშისგან ვერჰამდ სადღს,

თუგავლდ მღნარის პირს

უხრმაზრი რინდს ღნდ.

მესამე სიმღრ

ჩემოლექსებო! ნუემა ლბით

კეთლს მსურველმეგობრებს ჩრდღში,

მანც მოგაპყროთშურმა თვალბი,

გადღებულ ღვარღლთდ შიშით

მე, რ თჟმა უნდ, კამათ არმსურს,

არც გავამჟღავნებ ამ ამბავს არსად
თურა ღვედახი ლუდილს ქაღვლს
და ამავე დროს - თავადს ქაღაც.
რ ვჭასაუბო, არვიცი თუიონ,
შურიოდ ღვარღოსავსე კრიტკოსს.
ის ჩემს შეცდომებს განიცდს თითქოს
და სურს, რომ ცოცხლდგამომიტროს.
შენ კი, მკითხველო, თუი თვალ გაქვს,
ყველფერს თუიონ შეამჩნევ უჩაღ
მე ისიც მყოფის, რომ მართალ ვარ
და ვცხოვრობ ჩემთვის, ცაღვე და ჩუღად
და შენც გამიგებ, აღბათ კლმენა,
შენ ხომ ყოველფერს გესმოდ ჩემი,
შენც ხომ გიმსხვერღებ მკაცრმა ჰიმენემ. . .
და აი, ისევ ეცემა ცრემღ
ჩემს ცოღვიღღესებს. . . და ობრვ ისევ,
სიმორცხვის აღ გეღება პირუ
შენ კი ეჭვების ბუღვე დღღღღ,
ელღღ რისხვას, ახლღ იგი
და სინანულღ ამურთღნ ერთღღ
შურისძიების გიმღღღღღს გვირგვინს.

ქეღბუ ზღვე ბრწყინავღ ღღღ,
ქვეყანა თვალღს ახეღღ ფრთღღღღ
მაგრამ სასახლე ჯღრსღღღღ ისევ,

თითქოს ბოქლომი დედოპროუ.
ჯუჯსაცკრიჭა შეჰკვროდ ბრზით
ირგვლვ ეხვია მინათ დასი
და უარზხნიდენ მუნჯი კაცები
წვერსა და უფაშს ძვლს სავარზხლებით
და როორც ნამდილბატონს შეჰფერის,
აფქიზებდენ ნელსაცხებლებით
მხრებზე მოგდოდდღს ხალთ,
ბრზს იკავედ ძალსძალბით
უწუთდიჯდ და რისვხითსავსეს
სხივი დცა მოჭვლუპილთავზე.
უხებ, ყველსთვის მოულოდნელდ
ფრთხანი გველ, კაცის ოფნა,
და სარგმელში შემოურია დდ
და ჩერნომორის საწოლს მიაფა.
მერე დბნეულდ მხვეფრთთგაღწინ
ნაინადიქცა უჩხულ მკაცრი.
"გესაღმებო - მიმართ ბატონს, -
თაყვანს გცემდოჩემს ძმასომარდ
დემდე სახელთგნობდომარტო
ვატრებდომენს სახელს ფრდ
დეს კი ხიფთია შეგვაერთო
შენს თავზე რისხვის ღრუზეს ვხედვო
გაგვჩენია ოსეროომტერი,
გავუჩართოდერთხანეთს ხელ.

შენს შეგინებულ ტანჯულსო
შურისთვის წყურვილ მკლავსო’.

აუციციმდ ჩერნომორს თვალ,
ტბილ ღმილთმოთა ფუ ქალ.
ხელცკი მისცა და უხრ მშვიდდ
”ჩემონაინი, მეც ძღერმინდ,
რომ ვიმეგობროთყოფელთის ასე,
ეს მეგობრობა მე ძალთმავსებს
და იმ ყრჭუნა და ჩერჩეტფინელს
დავაკრუჭინებ სიმწროსგან კბილბს.
არგაჩენილ ჩემი მომრევი,
ყველს ამოფლებ რგინის სადვეს
და შენც იცოდ, რომ ჩერნომორი
ამ წვერს ვინმე არმომჭრის ძირში
არშემაწუბებს არფრის შიში,
არც არფერი არმეფეურება,
ლუდილ მარდჩემი იქნება,
რუსლნს კი მხოლდსამარე ელს”.
და კულანმაც დაურ კვერი:
”სამარე ელს! სამარე ელს!”
მერე კვლვ ზილი აიკრ პირზე
და სამჯერდ ჰკრ იატკს ფხი.
და უნაური მანჭვითად გრუხით
გველდეცეულ, გაფრინდ ისევ.

ღრჩე ეწვია გრძნეულს გრძნეულ,
კვლევ დუბრუნდ ჯუჯას ხალსი,
კვლევ აუთოლდ ვნებიისხეულ
დ გაელმა კიდეც თავისთვის.
თითქოს უცრადმოხენა ტვირთ
დ მოწიწდ მტნჯველ წყლულ. . .
დ გადწყვიტ: მშვენიერ ტყვისთვის
ფიქვემ გაეგონვერიც დ გულც-
დ საწეიმოდმოიოღმა ჯუჯამ
კვლევ ლუდილსკენ გასწია უჩად
ჩამოყლოთ თახებს თვალ,
ვერსადვერნახა თავადს ქალ.
მერე კი ბაღში გავიდ ოგი,
გადიხედ მესერის იქით
გაჩხრიკა ყველ კუბე დ ტვირი
დ აღმა-დღმაც იზინა ბევრი.
დღანს აცეცა დ მფრთხალ თვალ,
ვერც ქალ ნახა, ვერც მისი კვალ.
ვერაღწერს ენა მის შეძრწუნებას,
მილდმოუშხამა გრძნეულს გუნება
დ როგორც ქარი ათოთლებს ფოთლს,
ისე ათოთლდ დ აკანკალდ,
დ რბოდ, მაგრამ ცოცხალს არჰგად,
მერე კი უცებ ღრიალდ მორთო

”მნებოაქეთ მნებო ჩქარ!
ახლ მჭირება მე თქვენი შველ.
ან მომინახეთთავადს ქალ,
ანდ ამ წვერითმოგახრჩობთველს!”

ჩემომკითხველ, ახლ კი გეტყვი,
სადგაქრ ჩვენი თავადს ქალ.
ბავშვივითგუწრულს, ნაზა და კეთლს,
არმოუტყავს იმ ღმეს თვალ.
გრძნეულს ქულ მიეკრ მკერდზე
და მოხდრამბის ახსნას ცდობდა,
და მილ ღმე საკუარბედზე
ხან იცინოდ და ხან ტროდა.
მას აცინებდა ყველზე მეტად
ჯუჯ ბატონის მხდლ ბუნება,
ხოლსიცილ და შეძრწუნება
ვერთავსლებიან ვერსდრას ერთად
მაშინვე ადგა თავადს ქალ,
როგორც კი სხივი მოაფა სარემელს,
და უნებურდმოსტცა თვალ
კედელს მღარმა მალღმა სარემ.
სულუნებურდმისწვდა დღლებს,
რძლებიც შიშველმხრებს უაღვდენ.
გამოჩინა შროსანა მხრები
და უნებურდდინა თებიც.

მერე კისკამზე, საწოლს გვერდით
გწინდელაბას შეასწროთაღ.
ჩაიგვა. ოხვრ ადმოხდ სევდს
და კვლავ ატრდ თავადს ქალ.
ოღნდც სარგეს, წუბილთსავსე,
არშორებოდ არც ერთ წუთით
და უნებურად მიორგოთავზე
ჯუჯ გრძნეულის წიწილ ქუთც.
რ უნდ მოხდეს ბოლს და ბოლს,
ან როგორ უნდ გასთქვან კედლებმა...
ის კი ჩვიდტეწ წლსაა მხოლოდ
რომელ ქუთ არ დამშვენება.
და დბზრიალდ ლუდილ უცებ,
ქუთა დიპყროიგი მოღანად
გვერდზე მოგდო კეფზეც, შუბლზეც
და მერზე წაღმა შეატრიალ.
უცებ ლუდილ სარვიდნ გაქრ.
შეკროს საწყალ, არიცის, რ ქნას.
შეატრიალ ქუთ და ისევ
გამოჩნდ სარვის კრიალ პირზე.
კვლავ შეაბრუნა - კვლავ გაქრ საღვც
მოძრო- ისევ სარვის წინ დაღა.
"ძალან კარგი, ჩემობატნო
ახლ ჩემს ნახვას ნულრც ნატრზო
აქიცინე წვერიც და კუთც

მე კი ვიძინებ მშვიდდღამ ღამ. . .”

სოქვა და გრძნეულს წოწოლ ქუთ

ჩამოფატ მაშინვე წაღმა.

ახლ კირუტლს მივხედოისევ,

მარდშიმაროულს, მხნესა და ფიჭულს.

გადივინე, მკითხველ წუთთ

ავი გრძნეულს წვერიც და ქუთც.

ჩემმა რინდმა იმ ბრძოლს მერე

ტყე გაიარ ჩუმი და ბნელ

და როცა გასცდა ჩათუმბილტვრებს,

ბრჭყვიალ ცის ქვეშ გამოჩნდა ველ.

ველ სავსეა ყვითელ ძვლებით

ლვიწის, ბეჭის, კეფის თუყბების. . .

ზვე დმცხრალ ბრძოლს ხანძარი

და რიყესავითბრყინავს აბჯრ.

გაჟანგულტრე დმჯდარ ყვავი

და მუწარღმი ჩამპალ თავი,

ხმალს შერჩენია უბრცოხელ.

იქითაღირი აგდა ცხენის,

აქეთსველმინას კაპარჭი კოვნის

და გოლათის მიღანი ჩონჩხი

ბორცვს შერჩენია, როგორღრტელ,

და ხეებივითღნან შუბები,

შემოხვევიათფთალს ხელ.

ფილს მოუტავს სიკვდილს ველ.
ჩქამიც არისმის არავითარ.
საღთს ძილთსძინავს მიდმოს.
მზე კი ამ სურთს დასცქერის მშვიდდ
გაჩახჩახებულდ მალ ლციდნ.

ამოიხრ რინდა მწარედ
ჩინჩხებს მოვლომწუხარე თვალ.
"მიხარ მინდრო, რომელმა ქარმა
შემოგაჩეცა ამდენი ძვალ?
ვისმა მერნმა გაგთელ ასე?
ვისი ვარსკვლვი ჩაბნელდ ცაზე?
ვინ მოიპოვა სახელ გმირის?
ვინ შეირცხვინა სიკვდილთპირი?
მინდრო ახლ რაღაღბარჩუად
ამდენი რმე თუგაქვს ნანახი,
რადმოგიშვია მკერდზე ფილს
და დვიწყების მკაცრი ბალხი?
ქნებ მეც საშველს ტყულდვიებ,
ქნებ ტყულდვიყვები ფქრებს
და უსახელობორცვე ან ველზე
რუსლნის კუჭოც დაიდეს ქნებ.
და იქ ასრულდეს მისი იმედც
მისი სურვილც, გზც და სანთლც...
და ბაიანის მქუხარე სიმებს

სიტყვაც არჰქონდთმასუ სათემელ?

მაგრამ რინტებს ჰირდგათხმალ,
მკვრივი აბჯრი და მუხრად.
რუსლნიც ეძებს და მისი თვალ
აბჯრის გორებზე ნელ გადდს.
იმ უანასკნელბრძოლში იგი
უარლოდდ რჩა სრულებით
ამიტომ დროზე შეწყიტ ფქრო,
თვალთმისინჯა ორუსულები.
ველს გაეღვიძა, ატყდა ჟღრიალ,
რინას მიაწყდა რინა მტვრანი, -
ისევ გაცოცხლდ თთქოს ლშქარო.
ფრიც იპოვა, ბუიცი, ჩაჩქანიცი,
და თუცა ხმლებში იცა ყელმდ,
ვერშეარჩია მანცი ვერფრით
ამ ტრიალზელზე სიკვდელმისჯილებს
ზოგს სიგრძე აკლდა და ზოგს სიმძიმე.
ის კი არიყოლდნდლოდ ზნტო
და არც დევიანდლრინტებს ჰგავდა,
მოჩხრიკა ყველ ბჭქი და ბარდ,
ბევრი ეძება და ბევრი სცადა.
დღანს იარ რინდია ასე,
მერე კი თორი მოიგოტნზე,
ფულდს შუბიცი აილოგრზელ

დ მიატოვა მდფარე ველ.

ამასობაში დღმდ კიდც

გადეფრ მიდმოს ბინდ.

თანდ თნ ფრი წაერუა მინდრებს,

გამოჩნდ მოგარეც, თუთი დ მშვიდ.

გამოჩნდ მოგარე, მშვიდ დ მორცხვი

დ ჩვენმა გმირმა შენიშნა ბორცვი,

ბორცვე კი თთქლს ვილცას სძინავს,

სძინავს დ მიღში საზრლდებრინავს.

არდბნეულ გმირი სრულბით

ბორცვს დ კვირვებითშეავლთვალ.

ცხენმა კი შიშითცქვიტ ყურები

დ ერთადღილე აცქმულდ მხდლ.

დ მოგარის მშვიდ შუითნაბანი

ყალეუ დ უჯა თუთი ფფრი.

არაშორებდ ღღ მანძილ, -

ბორცვი ხვრინავდ ბნელში კაცივით

გამოკვეთ თანდ თნ ბორცვი,

ფრემრთღმა მოგარემ შეასხა ხორცი.

აღწრ მიჭირს დ მაინცვბედვ,

რუსლნი ნამდღილსასწაულს ხედვს:

ჩვენი გულდ თავადს თაღწინ

უჩრმაზრი თავი დვს კაცის.

ცხენი ადღილე გაქვავდ შიშით

იმ თას კი სძინავს და ხვრინავს ძიღში.
დამდარ, როგორც ზვინი ზვიაღ,
გარემოცულ მუწჯი წყვდაღთ
და მუწარღს ცახცახა წვერით
ცას ებჯინება მინდრების მცველ.
შეფქრინად მისი სტუმარი,
უცებ გამოტყვრ, ახალ ჭირი
და სურს, როგორმე დაფრინოს ძიღ,
გაურვეველ და იღვიაღ.
შემოჭრ თავს ყოველმხრიდან,
ათვალერ ღდაანს და მშვიდაღ
მერე ნესტში შეუყოშები
და შეიჭმუნა მძინარეს შუღლ.
გამწარბულმა და აცრემლღმა
ერთ ისეთ დაცემინა,
რომ არგმენათარსადიმგვარი.
დაცემინებას მოჭყვა გრიგაღ,
აორთღდა ველ, ხლომთუბიღნ
ღრიაღღთმოწყღენ მძიმე ლღუბი,
უღაშებიღნ და წარბებიღნ
წამოშაღენ ბუღიღუბი,
გამოღღიდათარსაღღმიღღჭაღღს,
მიაწყდა ეხოღღიღვე მხარეს,
ცხენმა ჭიხვინი მორთღგაბმულღ
და გვერღღე გახტ მკვერღღაქაღღულღ

დფთად, რგორც გაჭედნავი,
ძირს გაღოგლოღმის მხედრო.
დ უკებ თავმა შესძახა რინდ:
"საითმოღხარ სუღლო, საით
დ უფერებლდგაბრუნდ უან,
არცკი მეყოფი, თავხელა ლუმაღ.
მაგრამ ამყადმოხედ გმირმა
დ გააქვავა ადღორე ცხენი.
"შენ ხომ არიცი, რიღო ვინ ვარ
არმოიწვეღბა ჩემამღ ხელ". -
განრისხებულ ბრდღინავდ თავი, -
"რს დწანწალბ მინდორში ღმით
აბა, აქედან მოცოცხე მალ,
ხომ ხედვ ძიღ მიხჭყავს თგაღბს"
მოგრ თუარ ამ სიტყვებს ყური,
ბრ ზითა თროღდ რქსღნის გულ
დ მეღღორღმიოკომაშინ:
"თუცა მინდორე მთსავითღახარ
ტინის ნასახიც არგიღვს თავში.
მე არვტრბახობ დ თგიონ ნახავ,
რმი არდვრჩები არვის ვაღში".
მიღღგაიბერ ის თავის რისხვით
თგაღბში უკებ მოწვა სისხლ,
შუღღორე აჭტ ორივე წარბი,
პირე მოღღა ღორღლ დ ქაფი.

ვერძოვო ბრწყინა დ წუბიდ,
გამოჟარდ ყურიდ ბუღი
დ, როგორც ავდრის შავმა ღრუბელმა,
გაბერს ყბები დ შეუბერს.
ატყდ გრიგალ, გავარდ მეხი,
დეშვა წვიმის დ სეტყვის სვეტ.
წინ ველრწარდია მერნმა ფხი,
დხარ თავი, დძაბა მკერდ.
ვერძიაწვდნა რუსლნმაც ხელ,
ირველვ წყვდელდ გამეფდ სრულ
დ გარდ ქარშხალ ცხენი,
რომ ოღნავ მაიც მოუთვა სულ.
კვლვ შეუბრა დ კვლვ ამოდ
ქარში მიიწევს დ მიქანაობს,
ვერძიაკარ ვერფრითთთც
გადეწურს იმელ თთუმის.
სამაგიეროდთავი ხარხარებს,
უთანასწორობრდოლ ახარებს:
"რინდო საით მოწი აქეთ
რ მოვიდ, რშია საქმე.
ნუგად ყვები მწუხარე ფქრებს,
როგორმე რთ შემომკრ იქნებ
დ გამახაროეს ბერიკაცი,
სანამ შენს მერნს გასძვრება ქანცი".
თან კი უყოფდ საზრელუნას.

რუსლენს წაეროგა თვალც და სმენაც,
სულში ჩაუჭა ღრუბელ ქუჩურ
და დემურ შორიდ შუბით
მერე კისტორცნა და, როგორც სხივი,
ბნელში გაბრწყინდა ფულად ცივი,
ეძგერ ენას და შავმა სისხლმა
მდნარესავითიფეთქა უცებ
და შეურყია ტრახახას ფუე,
ხოლტვილიმა, ბრწმა და რსხვამ
გამოშტერ თავი მილანად
გონი წააროგა მწარე იარამ,
ღნძღის ხალსიც წაუბდა უნალ
და მიაჩერდა ჩვენს რინდ ჩუბად
ასეთ რმე ახლც წინათც
მე ჩვენს სცენაზე ბევრჯერმინახავს,
გონებას ასე კარგავს სტენისგან
ცულ შეგირდ მეღმენისა.
მას არფერი არახსოვს მაშინ
და გონებულს დცინვის ტშით
ენა ებმება და თავდხროლ
ხალხის წინაშე ღება ბაღვით
რუსლენიც ამას უცდდა მხოლოდ
მოესწროკიდც ბოლს და ბოლს,
ქორვითწამსვე მისკენ გავარდა,
თათიანანი ხელ გამართა

დ ერთ ისე შემოჭკრ ყბაში,
რომ ვარსკვლავები აორთოდნენ ცაში.
საბრლოთავიც უყებ გაბრჯდ,
გადბანცაღღ დ გადბრტნდ
დ მის ნადღომეუ გამოჩნდ ხმაღ,
ააბრჭყვიალ ფულღღს თგაღ.
დ გაჭარდ რუსღღნ ბავშვჭუნდ
წამსვე დსტცა სანატრღღს ხეღ,
შემარო კიღღც დ ფრენა-ფრენით
კვღღვ დგორღღბულთავს მიაშჭრ.
სჭრს მოსხიღღოს ყჭრ დ ცხვირღ,
გადაჩვიღღს ღღნძღღვას დ ყვრიღღს.
მაგრამ უჭრღღდმოღღსმა კვღღნესა,
აატრღღბდ ის კვღღნესა კღღთსაღ.
დ მან ნეღღწეღღ დჭჭვა ხმაღ;
უყებ გაჭრ სიბრღღის კვღღაღღ,
გაჭრ ბრღღოღღს ჟინიღღც დ ვნებაღ,
ასე მიღღწღღში ყინღღღღ ქრღღბა,
როღღღსაღ ცხეღღ სხივებიღღთსაღღსე
მჭე დაღღცხრღღბა საბრღღღს თავჭე.

- "შენ გამინათე გღწება, გმირო -
თავს შეეღღვალ ხმაღა დ კიღღღ -
შენმა მარჯვენამ მაჩვენა ნათღღდ
რომ დმნაშაღღვე ვიყავი მარღღღ.

და ღმრის იქითმონა ვარშენი,
რინდ კისუსტეს შენდბა შვენის
და შენც რინდო იყავს სუფრმელ,
შენ არცკი იცი, რას გავუქელ.
ერთდროს, ძმობილო მეც ვრინდბდ,
მამაცი ვიყავ, მტერს არვინდბდ,
ქათბებში შეჭრილმომინოს ვგავდ,
მარჯვც არმიყავდ ტულ და ფნდ.
და სანამ ჩემი ძმა გაჩნდბოდ,
მე დვცქეროდ ყველს ზემოდნ.
ობ, ჩერწმორის ბრლდა მხლლდ
ამ სატნჯველს თავიც და ბოლც.
მან შეარცხვინა ოჯახი ჩვენი.
დღეს მუჯლდნ გამოჰყვა წვერო
და დბაღბითჯუჯას და ჩიას
ჩემი სიმალუ ახრწობდ შურით
მე შევხაროდ ქვეყანას მოხანს,
რდგან უბრლღვიყავი სულთ
ის კი ჰკვინი იყოქაჯვით
და სულ ღვარმლთჰქონდ და ჰრილ.
ბრწითიმტრევდ წყეულ თთუბს,
ბოლს და ბოლს შევჯგვრდ კიდც.
საუბედროდ იმ ქაჯს და შემლლს
საბედსწეროძალ აქვს წვერში.
იმ წვერს ატრებს წყეულ ფრად

ვერც ეკარება ვერვინ შიშით
და უნებელც დაჩება მარად
თუარშეაჭრის ის წვერი ძირში.
და აი, ერთხელ ერთწყეულდღს
გამიხმოგვერდეთ და მიიხრ ფრთხილდ
აღმსავლეთში, წყნარი ზღვის პირს,
ჯურღმულად ჩვენდ ჭირდ
ლღდ ადვსოიმ ჯურღმულს თავზე
შავმა წიგნებმა მიიხრესოასე,
რამ იმ ჯურღმულში მახვილდ დვსო
ის ჩაგვიქრობსოორივეს მუხსო
ასე უნდოჩვენს წყეულს ბედო
ვიღუბებიოთშენცა და მეცო
აღრვარვივართდ რღთდ შიშით
შენ თავს მოჭრისოის ხმაღ ძირში,
მე კი - წვესაო და ვიოთნ თუვიო
ოუბი მოსმენილს ზღპრდაროღლო
იმ ხმღს ჩაგდბა გსურს თუარო
ოღრდსიმაოღუს ნუდმაღვო
"წავედოთმდოსაიოთც გინდ, -
ჯუღს მაშინვე მივუბე მშვიდდ -
გულ ტყულ გიწუხს და გტოვა,
თუგინდ ქვეყნის კიღმღ მივადღ.
ვეება ნადვი გავიღ მხარზე
და მაშინათუე გაველ გზზე.

მეორე მხარე ჯუჯ შევისვი,
თან წავიყვანე ისიც რჩევისთვის.
ძმა მაჩქარებდ და მეც ვჩქარებდ
და ჩემი ძმის თულმერთს წყალბით
პირველ დვარჯად წავიდა საქმე:
მე მივაღიქი ჯურღმულს სარქველს,
მახვილხაც მივწვდ და ამოვიღე,
მაგრამ მოგვინდ იგი ორივეს.
მოსხდნელ მოხდბა ისეც
და ჩვენში შულ ჩავარდ მყისვე.
სახხუბარი კი გვექნდ ნამდვილდ
ვერდ ვცხრებოლთასე ადვილდ
აყვირდ ჯუჯ, მეც მაგრ დვხვდ,
ვექაჩებოლთაორივე მახვილს,
ორივე მშტებს ვიცემდთაგულმ,
მერე კი ჯუჯ დწყნარდ უცებ.
მილდგასაწყლ წყეულმა სახე
და სწორდმაშინ დმიგომახე.
ჭყურ იჯდ და მიიხრ ბოლს:
”ეს უსარგებლმფოთთან მხოლდ
ჩვენი კავშირი სუსტტბა ამით
ამიტომ ყური დმიგდ წამით
ჯუჯია ბეღა განსაწეროს თგიონ,
თუეს მახვილ რომელმა ვწილთ
ორივემ მიწას დვადთაყური,

(რს არიფქერბს ბოროტ სულ)
და ვინც პირველდგაიგებს რეკვას,
ამ ხმალაც მისი სახელ ერქვას".
თქვა და მაშინვე გაწვა მიწაზე.
მეც გავსულულდი, მარულ ვიწამე.
ვწევარდ ვუხდი, ვუხდი და ვუხმენ.
მოგატყუბო ვიფქრე უხებ,
მაგრამ თუთონვე მოგტყუხდი მწარედ
არც გამიხედვს წყეულს მხარეს,
ის კი, ბოროტ ზრხვებითსავსე,
წამომპარია უნიდნ თავზე.
ხელსი მოორგომიხვილ უხეთ
(არმოგსწრებოდი იმ დღეს ნეტავი)
და სანამ მისკენ მივიხედვდი,
თავი მიწაზე გორავდი უხვე.
თავში ჩასახლდი ცხოვრების სულ,
გვამს კი მოუღახავსი და წყლული
და ცხრ მდნარის და ცხრ მითს იქით
და უმარხავადღებოდ იგი.
მე კი გრძნეულმა ჩამავლხელ,
წამომართია და ძმას საკუთარს
მაყლპა ბევრი ტრმალს მტყერი
და ამ ხმელ მცველდაქ დმაყულ.
აღლ იყოს ეს ხმალ შენთვის,
წაიღე იგი, - გფრვდეს ღმერთი.

ქნებ შენს გზაზე, ჩემორაინდო,
საღმეო ჯუჯასაც შეასწროთვალ,
გადუბად და არაინდო,
არჩამაყოლსაფლავში ვალ.
თუგამიუნებ ამ ნანატრდღეს,
მეცკმაყოფილ ვიქნები სოფლს
და დვოვიწყებ შენს მწარე სილს,
შენდამი ღღმაღღბის გრძნობით”

მეოხე სიმღერა

მე ყოველდღით როგორკი ვდები,
უფლებ გუწრულდმაღლბას ვწირვ,
რღან ჯღღერებს დღეს აღრვხვდებით
ან უწროსწორდარვხვდებითხშირდა
ახლთამამადიხღან ქორწილს,
წყვდაღ ჩაბარდა, რც იყოწინათ
ქმარომეუღლს თამამადვოცნის,
და უწომეტუც: თამამადსძინავს.
მაგრამ არიან სხვა ჯღღერებიც:
ნაწი ღმიღლ, ლწუჯი თვალბი
და ხმა ხავერღს. . . ზ, მეგობრებო
მათც ნწრასღროს მიეკარებით
ნუღ უწერებთ ნუმიენღბით
და გეშიოღთამ ტუბიღ შხამის,

თუგსურთ რომ ბოლს გითხრან შენდბა,
ახლ კი მშვიდ დგეძინოთღ მით

მითოღარე სულს მგოსანოდლო
წუთსოფლს და სამოთხის მკვიდრო
ვარტუბის შლვ და ფოთუბის ცვენავ,
სიყვარულს და ოგნების ენავ,
ცასავითმშვიდო სუფთავ და ვრცელო
ჩემი მუჭების ძიძავ და მცველო
შენ მომიტევე, ლექსის მშობელო
ნუშეიჭმუჭნი სიბრ ზითსახეს,
ოჟრდლოთის ხმა ტუბილორფოსს
მე ერთმშვენთერ ტყუულში გამხელო
ჩემომკითხველო შენც იცნობ ალბათ
იმ უგეთურის უგნაურამბავს,
ემმაკს რომ მშვიდ დმიჰყიდ სულ
ჯერთავისი და მერე შვილების,
მერე ცოფამ რომ და უფროხორულო,
და უგალავი შენაწირებით
ლოცვებით რწმენით გვემითად მარხვით
ჰპოგა მფრველო წმინდნის სახით
შენ ალბათმისი სიკვდლოც გახსოგს,
მისი თორმეტ ასულს ძილც.
ჩვენც წარგვეკვეთა წუჭილთსასო
ჩვენც და გვეცემია იმ ციხის ჩრდლო.

ძღერი იყოს განცდ ჩვენთვის,
მას ბევრი ნაწი გულ მინებდ.
გულდროემმაკი და მკაცრი ღმერთი
და იმ უბიწოასულთ ხვედრი
ჩვენც გვატყვევებდ და გვაშინებდ.
თავს ტყვეობაში ვგრანობდთყველნი,
ერთადვტროდთიმ ღობის შველ,
რადან გუწირჟულდგვიყვარდ ყველს
ჩვენ გვწვავდ მათ ცრემლ და დრდ,
ჩვენც მათთან ერთადვებახდთვადმის
და მშვიდმინაწუნებს, როგორც ჩრდლები,
მამის საფლავზე მივაცილებდთ
მაგრამ ტყულ იკყოყოვებდ!
მე კი არვიცი, ჯერ რ მომეღს.
ოქნებ არმეყოს მე სითამამე,
მაგრამ სიმარულ მთხოს და მავალებს
გამომჟღნებას და ვიწყებ წერს,
როგორც მგონია და როგორც მჯერ.

ამ დოდრ ტირი, ხაწრა ხანი,
სამხრეთსაკენ მიქროდ ისევ.
საამოვნებითურთოდ ტნი
და ამ საამოვნებათ მიწეს
ჟვე საკუარმეულდთუღდ.
მაგრამ სალმოდემვა ციღნ,

ჩრდლებითდ ფილთსავსე
უცებ დეშვა უუჩნიდნ.
ხლოგარინფლუჟენარის თავზე
უანასკნელ სხივი ქრებოდ.
სიმურც შეწყდ მინდირს მგოსანთ,
ალრფრი ალრმოჩანდ,
ქვეყანას ლმე დაწვა მკერდზე.
რტირიც ლმის გასათვს ეძებს.
უცრ დციხე შენიშნა მთაზე.
ციხის დკბილულ მალღველს
მიმოფნა ჩრდლები ცაზე
დ კუხეებში კოშკები თღუმდენ.
კელღზე ქალ დაღს დ მურის,
მოუურია გედვითყელ
დ მისი წყნარზე წყნარი სიმურ
ციხის კედლდნ შუადღვრება.

"ქვეყანა უცე წყვდაღი შეღს,
ქარს აეშალ ცივი ფფრი,
მაგრმ ჭაბუკო ეს კოშკი შენთის
იქნება მსვიდთ თავშესაფრი.

ლმითაქ ტბილ განცხრომა გელს,
ღისითვი სუფრ, ლხინი დ შფოთ.
მიილე ჩვენი გულ დ ხელ,

ჭაბუკო მოღ, მოღ დ მოღ.

შენ აქ იხილვს მშვენიერქალებს,
დაგავიწყება, სხვაზე თუთოთ.
ჭაბუკო მალ, მალ დ მალ,
ჭაბუკო მოღ, მოღ დ მოღ.

გზს დგილგავთყვლნი ბოლს
სავსე თახებიდა დფის ტოტთ
ჩვენ სამშვიდობტემახითმხოლოდ
ჭაბუკო მოღ, მოღ დ მოღ.

ქვეყანა უვე წყვდაღი შედს,
ქარს აეშალ ცივი ფფრო,
მაგრამ, ჭაბუკო ეს კოშკი შენთვის
ქნება მშვიდ თავშესაფრო".

ასე მღროს დ ანიშნებს ქალ
და უვე კეფლს მიაღა ხანიც.
შემოგებნენ კარან ქალები,
უციციმედ თტრუბს თგალები.
ჟერჩამოროფეს დღღღ ცხენი,
მერე კინაზ დმლხვიეს ხელ
და შეიყვანეს კოშკში ჭაბუკი,
გაბრუბულ ვნების ქარუქით

ეროთა ჩაჩქანი მოხად სტყარს,
მეორემ - ხმალო, მესამემ - თარი,
მძიმე აბჯრისგან განტვირთეს უძალ
გამოჭინეს გულმკერდს ბროლო.
მაგრამ ჯერო ტვირს აბანოელს,
ნალო რუსულ აბანო ცხელ.
ვერცხლს კასრებში ბუბუყებს წყალო
და იბინტოა ოშივრითოვლო.
მვირუსი ნოხი და უკეს სტყარს
და გააწვინეს იმ ნოხე უძალ
თავე და დოა ორთელ და ბული,
ავიწყებს განვლოლო ღოს და წუხილს.
და უგალოვალს მშვენიერქალს
თავის უნოსაქმითგაროვალს,
ნახევრადმიშვალს და დხატულს
ვერფრითველრაშორებს თვალს.
ჰაერს უკრილს ტოტებიოთროთ,
მეორე ვარდს საამურუოთოთ
კუნთებს უწილვს და უძალსებს.
ახლო მესამეს მიჰყავს თავისკენ
და აბანავებს ყვავილო წვენიში,
მეოთხეს კათა უჭირვს ხელში.
და ამ დედბულსურთოთმიოვროლო
ნეტრგანცხრომას ეძლევა ხანი.
გადავიწყდ ლდილოც უცებ

და აყოლო ვნებიან სიწმრებს
წრიალებს, კვნესის და ოხრავს ისევ.
და აი, უცებ გაილოკარო
და მთვარის შუქზე გამოჩნდა ქალ.
გამოუფიქრა იატაკს წამით
და ქალს ფიქვებში გაილოჩქამი.
აქ აღარარის სიწმრის ადგილი,
უნდა აღსრულდეს გულის წადლი.
გამოიფიქრე - ნუკარგავ წამებს!
გამოიფიქრე - შენია ღმე!
მიუხედავად სარეცელს ქალ,
მძინარე რინდს შეავლოთვალ.
ჩაგურებია საბანი გვერდით
გაშიშვლებია ავხორცი მკერდით.
სუნთქავს ხმამაღლ და ვნებიანად
მიღვდმინდობილ მაცდურმირაქებს,
ქალ კი შედგა, როგორც ღანა,
თავის მშვენიერმწყემსის წინაშე.
მერე კი საწოლს დაეყრდნობოქლოთ
აჰყვა ვნებათა ლლას და დლოლს,
ოღლანს ძილს და უფროხოკოვნით
და შეუერთა სულ და ხორცი. . .

მაგრამ ჩუქდება ფიანკოქნარო,
ჩემი ხმაც წყდება ზედიეტი დმორცხვი.

ამიტომ ასე დავტოვობანი,
თავის საამოგანცლებითმოურღ.
ჩვენ კირუტუნთა მივბრუნდითისევ,
ის კიდევ მრვალს მოუტრებს კისერს
და ძალცკიდევ ღდახანს ეყოფ
შიაგალოთგმირს და მეგობარს.
ახლ კი, თავთან ჭიდლოთდა ღღღს,
სძინავს და მკერდთანაბრდუქემს.
მაგრამ თუნება და ზეცის თაღ
თხილს სხივებითივსება უქებ.
გამოჩნდა სივრცე, ათათლდა ველ.
სახე მიეცა ყველფერს ირვლვ.
რუტუნიც აფა და მისცა ცხენი
მინდორზე უქვე ქარვითმიქრის.

დრომგზავრობაში გავიდა ასე.
შავი ღრუბლები მომრვლდენ ცაზე.
გაყვიოლდა ყანა და ფრთასან მგოსნებს
მინდორებზე ქარი წივილოთმოსდვს.
ცვივა ფრთლ და შიშველქედებს
ეხვევა ცივი და მძიმე ნისლ,
ეცემა ზმთის პირველ წვეთთ
და დნარჩენთა სიმღერც ისმის.
მაგრამ რუტუნი გზაშია ისევ,
თავის საფქრლ მისდვს და მისდვს.

და ხიფთებითაჲ ჰედღუზუ
კვლევ ერთადერთ მიზნი ავსებს. '
ვინ არმემოხვდ: დევი თუქაჯი. . .
ბევრჯერაშეაქოხმაღც და ჯჰვიც-
ხან კი მოგარან ლმითა ლბი,
გარემოცუნი ჰალარ ნისღთ
მაცდური ცეცხლისავე თვალბით
მაცდურსიმღერებს მღეროდენ მისთვის.
ის კი არავის არაუჭრებდ
და ლღილღუ ფექრბდ მარტო
და ხელს უწყობდ თუითნ ბუნებაც
ამ თავგანწირულრინდ და სატრფუს.

ახლ კი ვნახთ რას ფექრბს, ნეტვ,
ან რ დეშია ჩვენი ქაღუღ.
არჩანს და თუითნ ყველფერს ხედვს
ავი გრძნეულ ქუთთად ცულ.
გაფიორბია წუბილთლყა,
ველრიშორებს მეგობრის აჩრდლს
და მხოლდმასზე ფექრბს და ობრვს
და მოწყენილ სეირნობს ბაღში.
ხან უბრუნება ლღი ოცნებით
კიევის მინდურებს, მშვილდა და ლმაჲს,
ეზოშიც შერბის და ნაზდგონის
თავის საყვარელბებსა და მამას.

ბედნიერებითა ხლდმოხილ
ხელს უწევს თავის კეთილდღეობს,
ან ეფერება მოხუც გადაებს
და სიხარულის ცრემლთა ტორებს.
მაგრამ ოცნებაც უზვალდებურა
და ისიც ბედს წინაშე რჩება.
ამასობაში ჯუჯს მონები
კვლევ დეძებენ გამქრალმშვენიებას,
მილდარევიათში მიითგონება,
არც ჭამა ახსოვთ არც დასვენება.
ვერძია კვლევს ვერფროთკვალ,
მიწამ ჩაყლება თავადს ქალ.
ხოლო ლუდილ ერთობა ამით
გამოდს გზაზე და ჩნდება წამით
თან კი ეძახის: "აქა ვარ აქა!"
მონების მისკენ გარბიან წამსვე,
ის კი კვლევ ქრება და შვებითსავსე
ისმენს დქანცულმონების ქაქანს.
ჩემი ლუდილ დღახანს ლღობდ,
დასეირნობდ დქალბში მშვიდდ
და ყველ ჯურის მწიფე ნაყოფი
ხშირდებოდ შრიალ ხიდნ.
ხან ხეივნიდნ ოხვრაც ისმოდ,
ხან შეკრუბოდ წყაროში წყალ
და სასახლეში ყველმ იცოდ,

რს აკეთებდ თავადს ქალ.
ხეზე ძვრებოდ ლუდილ ლმით
და თუქინა, დაბნეულშიც
ქმარს ეძახოდ და სუტუ ჩქამიც
გულს უხეოავდ საბრლს შიშით
და დძინებას აღრც ცდლობდ,
კვლვ მიქნარება და უილბა,
მხოლდრიქრქუ ჩასთლემდ ფრთხილდ
და როვა თვალბს ახელდ დლ,
ის ადვილს ჩიტბს უშიზდ ხეზე
და პირს იბანდ ჩანჩქერს ჩქერზე.
ჯუჯმაც ბევრჯერშესწროთვალ,
როვა უგერვდ წაღოტს უემოდნ,
როორბრწყინავდ და იმსხვროდ
უჩინარხელზე ჩანჩქერს წყალ.
და გადოდ კვირზე კვირ,
გადელა გულ ფრას
და სასახლში, ძალან ხშირდ
მისი ტუბილ ხმაც მოტმენათ
ვნებითიწვოდ, ჯუჯ ავხორცი,
ხოლყველზე შორი ჭალდნ
მსხურს მოჭქონდ ხან ცხვირსახოცი,
ხან ნაკუწები სპარსულ შალსა,
მილდდ ეგლჯ ჯუჯს სხეულ,

გამწარბულ ოხრვს დ ხვნეშის.
მაგრამ გათვდ! ახლ გრმნეულ
მალე ჩაიგუბს ლუდილს ხელში.
ჯღღქარს ვნების ცეცხლ ეტება,
ძალთიგემოს უნდ აღუსი.
ასე ჰეფესტში, კოჭლმა მჰეტელმა,
გააბა ცოლ რინის ბათში.
ბათ წინასწარმზღჰქენდ მჰეტელს,
როცა ეწვია ცოლს მეგობარი.
დ დანახვა დმცინავ ლმერუბს
კიბრდს ნაწი თვალთაქცობანი.

ჩვენი ლმაწი თავადს ქალ
გრილუნჩატრში იჯდ დ წუბდ,
ყვავილებისთვის მიეპყროთვალ
დ ბედ გლგობდ მწარეს დ მუბთაღს.
უცებ რუსუნის ხმა გაიგონა
დ დინახა მერე თუითონაც.
მაშინვე იცნობვირუსი ქმარი,
დ ლლლ გუბის მტვრით დ ქართ
ფერი წასვლად რუსუნს მოლანად
დ მკერდზე აჩნდ ლლდ იარ.
სწრფდწამობტ თავადს ქალ,
ბედნიერების ნექტრითმიოვრლ
მისკენ გაქანდ, როგორც ისარი.

"რუსლნი... ღმერთო... მარტო ის არის...
ვინ დაგჭირ, ვინა..." ჩუჩულებს ასე
და სიხარულით ლეზბითსავსეს
ნეტრი ცრემლ უვლებს თვალს.
ჩაეხუტება სანატრულს მალე,
ალრაფრი ალრაშინებს.
მაგრამ... ჩვენება ქრება მაშინვე.
ოხ, ღმერთო! შიშითნირწამხდრი მარტოს
შემოხვია უკრდება
თავბრუდებვა საბრლს წუთით
მოვრ გრძნეულს წიწილ ქუდც.
"ჩემია, ჩემი! - მოსმა უცბ.
შიშითშეერყა გულც და ფუეც
და ფხქვეშ მიწა გამოცალ.
და როცა მახინჯს, ბიწს და შემზრავს
ჯუჯსაც თვალ შეასწროქვე,
გონდაკარულ დეცა პირქვე.

ჯუჯ უოცნის ყელსა და კისერს,
დაღმნა მხრებიც და ნორჩი მკერდც.
ნუჟუმიღწევს გრძნეულ მიზნს,
ნუჟუგადწყდ ლუდილს ბედ!
მოცა!... გესმის? - აყვირდ ბუი,
ბრბულში იწვევს ვილცა ჯუჯს.
გრძნეულ დაფრთხა. ბუის ხმა უვირს,

ბუი კი ისევ ღრალბს ურად
აუხაცხდ ჯუას სხეულ,
სულც დუწრთა ბიწი დ მრულ.
გაონებულა დ დბნეულა
კვლვ დახურ ლუდილს ქულ.
მხარე გადღვეება წვერო
დ მომხურისკენ გასწია ფრნით

მეხუე სიმერ

მე ზღერმომწონს თავაღს ქალ,
მგრნობიარა, სად დ წყნარ.
ქმარს არივიწყებს არც ერთ წამით
მმინარც მასზე ფქრბს დ ბოდვს
დ ქარფუტც თუარის ოღავ, -
რ მოხდ? - ურომშვენება ამით
სიციცხლუ ფუქავს ლუდილს ირვლვ
დ ჩემი გულც შვებითივსება
დ თუიონ სთვეით თუშეიდლება,
ლუდილ ყველს უვარს დ მოსწონს,
დაპროყველს გულ დ თვალ.
მისი ლმილ, ნაწი დ მკრთალ,
ჩემს სულშიც ანთებს ტრუაღს კოვონს.
მეც ამ საამურგანცებითვცხოვრობ
დ მეცხრე ცაზე დვფრნავს უწოოდ

ხოლოდღეფორ ჰჷარს ჰგავს უფრო
ბაკენბარები აკლა მხოლოდ
ბედნიერა მოვდვთა შორის,
ვისაც ლუდილმ დ'უთატულ,
ვისაც ლუდილ უხდს დ ნატრზს
დ ვისაც გულს ეძახის სატრფუს.
მაგრამ დღეფორს ვინც გაეეცევა,
მერწმუნეთ ისიც შვებას ეწვევა.
ახლ კი ვნახთ ვინ უძობს ჯუჯს,
ვისი ნალრ ღრიალებს უჩად
ვინ აუროულ გულ ჩიტვით
დ გაუბედ გრძნეულს ჭიდლ.
ეს რუსლნია, იმედს შუქით
გულმიცემულ. დ მისი ბუბი
ქარშხალვითღრიალებს ისევ,
რისხვის ღრუბელ გა დასდს პირუ
დ ცხენიც მისი ეროგულ მუდამ.
მუბლმდ თოღლში ბორგავს დ ცქმუტავს.
თვად გრძნეულს უძობს დ ელს,
შმფოთარე გულ ხმამალ უხემს
დ სწორედამ დროს ძღერი ხელ
ჩაჩქანუ დ ჰკრ ვილცამ უხებ.
მალ ალპრყორუსლნმა თვალ
დ დინახა, რომ მთელ ზღთ
მისკენ მოჭქროდ ჯუჯ ნგრძნეულ,

სიბრწყინსაგან მებადეცეულ.
ღრუბელს უკავდ ვეება კუთი,
ხელში ეჭირს მრისხან გურში,
უხან წივილთმისადვდ ქარი
და აიფრს რუტლნმა ფრი.
მაგრამ მოქაჩა გმირმა აღვირი
და მოუქნია გრძნელს მახვილი,
მაგრამ გრძნეულს აფრინდ მალს,
რინდს რისხვას გადურჩა ახლც
გაუჭინარდ წამითდ ისევ
აურჩა ურითდ ეშვა მისკენ.
გმირმა კი გვერდით გააგლაცხენი
და მოეცარს ჩერნომორს ხელს,
ვერშეიკავა თავი ვერსფრით
და თოგლს ზეინში ჩაჯდ ყელმდს.
ჩამოქვეითდ რუტლნიც წამსვე,
დაბნეულჯუჯს წაადლა თავზე
და მძლვრი ხელს ჩაჰკიდ წვეწმი.
ჯუჯც ამაოდწვალბს და ხვნიშის,
თოგლთგაევსოდ მჰკუნარი პირი,
უცებ აფრინდ და ჩვენი გმირიც
თან აიყულს გარინდულცაში
და მარტოდ რჩა მინდორზე რაში.
უხვე გამოჩნდ ღრუბლების ჯარი,
სისინებს ცივი და სველ ქარი.

შიშმა შეიპყროჯუჯ გრძნეულ,
აუცხცახდ გონჯი სხეულ,
მილდდელრიჯ სიმწრისგან სახე,
ვეება წვერსაცამაოდარხევს:
ღნივრდუქერს რუტლნი თითებს
დ ლერ-ლერ აწიწკნის კიდც.
ორღეს ატარ გრძნეულმა გმირი.
ვერმოშორს ვერფრითქირი.
ოულ დ ხვათქი გადასდს პრუე . . .
მესამე ლეს კი შესჩივლ ისევ:
"ნულრმაწვალბ, რინდო კმარ.
იწამე ლერთ დ შემიცოლ.
შემინარჩუნე ოლნდსიცოცხლ
დ შენი რა ვიქნები მარდ
მიბრბანე, წავალსაითაც გინდ . . ."
ხოლორუტლნმა მიუტომშვიდდ
"რკი იწამე რუტულ ძალ,
ლუდილსაკენ გაფრინდ ჩქარ".

ჯუჯმ მორჩილდმოგუწა პირი,
ჩაქინდრ თავი დ სევდთსავსემჯ
სახლს მიაშურს დ ჩვენი გმირიც
საზრელმთებში აღმოჩნდ წამსვე.
მაშინ რუტლნმა შემართა ხმალ,
ჯუჯს მიაპყრომრისხანე თვალ

დ მიღდდ ლუჲს დ რდთდ შიშით
წვერი წნეღვითშეაჰრ ძირში.
"ჩვენც გვიცნობდო - შესძახა თნაც. -
რო ყახალო არმოგწონს განა?
რ იქნა შენი ეშხი დ ძალ?"
სთქვა დ ჩაჩქანუ შეიბა წვერი
დ მერნს უმობაბმულ სტენით
მერნიც მხოლდა მას ნატრუბდ,
მკვირცხლდმოჴრინა თვის პატრუბთნ.
რუტლნმა ჯუჯ გუდსი ჩასვა
დ უნაგირუ დაკრ მაგრ.
თუთონ კი წამსვე, გრიგალს მსგავსად
მწვერვალსაკენ გაქანდ, გაჰკრ.
დ სულმა წამითკვლვ მოიღინა,
ჯუჯს სასახლუ როგა იხილ.
წვერუსან ჩაჩქანს შეასწრეს თვალ
დ აირთა კაცი დ ქალ:
ვრცელბალტბში გამიჩნდ წუთთ
მხდლ მხევლების დმფრთხალ გუწდ.
თვუ დატყდთრისხვა განგების
დ საზრულ ჯუჯიც უნგების
ლნდვითსადც გაჭინარდ...
ხოლორუტლნი კარებს მივარდ,
ჩამკვდრდ რბაუბს მიჰყვება მარტო '
ეძახის თვის ცოლხა დ სატრუფს '

დ მხოლოდწი დ ვრცელ ბალ
აბრუნებს ექოდრუტლნის ძახილს.
ახლ ბალსკენ გავარდ იგი,
იქაც ღწილ მეფზდ ირვლვ.
მიდს დ მიდს, მაგრამ ამაოდ
წრლრდლდცი არქანაოზს.
ჩამკვდრ ბალ. ჭალკებს სძინავთ
ცარიელა ფნჩატრუბიც.
არც ხეივანში, არც წყაროს პირს
კვალს ნასახიც არჩანს სრულებით
ჟცრდსწთუვა შეეკრ თვად,
მთელ ქვეყანა ეჩვენა შავად
აჰყვა საზრულდ მტნჯველუქრებს:
"ტყვეობა... ტნჯვა... ვინ იცის... იქნებ...
წუთს საქმეა... ტლუბი..." - ასე
ფქრბს რინდ დ სევდთსავსეს
მილდდ ჟწნელ შიშმა გონება
გაშეშდ. მკვდრი ქვა გეგონებათ
ტნწე ეღბა ველწი ცეცხლ
ავი ფქრბითმკვდრსა დ შეცვლდს.
მაგრამ რინდს მორთუვარე ტწებს
თიქოს ლღწილ შეეხოუცებ.
ისიც მძვინვარე დ შემწრვი
ბაღში შლგვივითგავარდ ისევ:
დამხოჩრდლთმშვიდ კარვი,

ყველფერს სახე უკვალ მყისვე.
დამხოხეთა შრიალ თარი,
წამში უდბნოდაქცია ბალი.
უწყალდრეხავს მრისხანე ხმალ
და მსხვერზლს დემებს რინდს თვალ.
მილდგაპარტხელ წალგოჭო მშვიდო,
წყალმა წაილოლმაწი ხიდოც,
ფნჩა ტრუბიც დემხვინენ პირქვე,
ხლორუტლნი ხმალს მაინც იქნევს
და სწორედმაშინ რუტლნის ხმალმა
ლუდილს ქუდ მოხად უკებ.
ჯდომი მაშინვე დკარგა ძალ -
რუტლნი თავსი სანატრულს უქქერს. . .
აღრუჯერბს თავად თვალბს,
ტნჯვისთვის გულც აღრეყოფ.
ეცემ ფერხთოდ შვებითმიორლო
ეხვევა თავის ერთულმეგობარს.
ხელბს უოცნის და აგლუჯ ბადს,
მეულს ხილვა კვლავ ძალს მატბს.
ემახის, მაგრამ ლუდილს სძინავს
და ყვავილვითფოქავს და ფშვინავს,
ძილ უძძიმებს თვალსა და ჰანგებს.
რუტლნს კი ჩრდლო დაღა თვოწ
და გულც ისევ წუბილოთ უკემს,
მაგრამ ნაცნობი ხმა ესმის უკებ

დ იმ მაღლან ფინელს ცნობს ხმა ზე:
"თავად ახლც გმაროებს მხნეობა,
გამბედობა დ გამძლეობა.
თან წაიყვანე მძინარე ცოლ,
შენი ეროგულ დ სულს ტოლ.
შენ ახლ მეტ ძალ გჭირდება,
არულ ლტობედ დ ღსებას
ღვარლ კი მისას იწვნევს ისე დც
მას ზეცის რსხვა არასცილდება.
შენ კი შინისკენ იქარე მალე
დ იქ გაახელს ლუდილ თვალბს".

რუსლანის გულში გათენდ ღლ,
კვლვ გამოცოცხლდ დ ნაწი ცოლ
მიიკრა მკერდზე დ სულს თრთოვით
მწვერგალბიდნ დ შვა ფრთხილდ
კვლვ გზს დაღა ცხენი ნავარდთ
შინისკენ ჩქარობს ჩვენი თავად.
ხელში უჭირავს ძვირფასი ტვირთ
დ კიევისკენ ხალსითმიდს.
დ ღლსავითნორჩსა დ სავსეს,
ლუდილს სძინავს დვეგმირის მხარზე.
დ მის დღლბს ნიავი არხევს,
ლყაზე ცრემლს ურწყინავს წვეთ,
ხან ხშირი სწოქვითულღვს მკერდ,

ხან ეფერება ვარდსფრდასაზე.
თაღწინ რუღანი უფა მძინარეს,
გუწუ გადსდს ვნების მდნარე
და იმეორებს საყვარელს სახელს.
თავდავიწყებას ეძლევა გმირიც,
თავბრუდ მხვევი სიამითსავსე
და ეროგულმცველდაფია თავზე
ნაწი მეუღლს ცრემლსა და ღმიძს.

შეუტყვენებლღმიძს რინდ,
ვერც გზ აფრებს და ვერც ამინდ.
დღისითიულ მით ვეწუ თუმთაწუ
ჩაწუწულვაღმიიწევს ასე.
ქაღწულს კი სძინავს, მაგრამ თავად
მოწოდლღნებას იკლვს ძალთ,
ბედსგან მარდტნჯულს და დვნიძს
სხვაგვარდარც კი უბლთ ხელ.
ის მხოლოდიცავს მძინარე სატრფუს, '
გაწთარბულსიყვარულს ნატრბს, '
წმინდა მისი სულც და ფქრიც
უბიწოფქრში ნეტრებს იგი.
ბერიც თამამად მტვიცებს ამას,
მე კი ვუფერებ იმ წმინდა მამას,
ვინც იყოჩვენწუ ბევრის მნახველ
და ჩვენც გაღმუვცა გმირის სახელ.

მეც მჯერ, რადან ცაღმხრივი ვნება
სულში ქვასავითუბემაღწევა.
მწყემსოქალაქობო, ლუდილს ძილ
არიყოთქვენი ძილვითუბილ,
როცა მფლმე წვებითქაღწუნი,
მასის ცხელ მზითმოქანცუნი.
მეც მახსოვს ერთი პატარ ველ,
დამძიმებულ არყნარის ჩრდელთ
მეც მახსოვს ერთი საღმობნელ
და მახსოვს ლდას მაცდური ძილც. . .
მე ახლც მახსოვს, როგორვლელვდ,
როცა პირველდგაკოცე მორცხვად
მაგრამ მითოლვარე და მხდლმა კოცნამ
ვერგააღვიდა ლდა ვერფრით
თქცა, რას ვბოდვ! იმ სიყვარულმა
უხვე სხვა გულში დიდობინა,
მისი ტვივილც და სიხარულც
გადვივიწყე ლდა ხნის წინათ
ჩემს გულში ჩქარ იმ ტრფობის აღ
და ჩემთვის ახლ სულსხვა დროს მოღს,
მე ლეს მიტყცებს თავადს ქალ,
მისი რინდ და ჩენრომორი.

ერთგუხს ადგანან ახლ ყველნი,
ერთადმისღვენ გარინდღუმინდრებს.

და აი, უვე გამოჩნდა კიდეც
მრისხანე ბორჯვის მრგვალ მწვერვალს.
მაშინვე იცნორქალნმა თავი
და ფცხი ცხენიც აჩქარდა უცებ.
გაშეშებია სასწაულს თვალს
და თმა ტყესავითაშლა შუბლზე.
ჩამოგარდნია ვეება ტჭი,
ჩამოტახტია ყვრინაღზე ზჭი,
მიღღწარაშევიას სიცოცხლს ფერი,
ამოგანგვლა მიწაში წვერი,
და ურუჭია კბილები მწარედ
და ნებებია სიკვდელს ქარებს,
მანც თავისი ურუგამს ბუნებას,
სიკვდელთა და სიცოცხლთსავსეს.
და აი, უვე მომაკვდავ თავზეც
უანასკნელ დე იწურება.
მის წინ შეჩერდა მამაცი გმირო '
ლუდილსთან და ჯუჯასთან ერთად
და დაუახა: "სალმი შენდა!
არშეირცხვინა რქალნმა პირი.
უვე მიეწობოროქს სასჯელს,
აჰა, იხილუ შენი მტნჯველ!"
კვლევ გამოერგვა თავი დროებით
გამოცოცხლ რინდს სიტყვამ,
სიცოცხლს ფრუები კვლევ გამოება

დ უყურებდ მოსულებს დღთანს.
ააცმაცუნა ვეება პირი,
როდესაც იცნოამაყი გმირი
დ შემზარვი აღიხდ კვენესა,
როცა ძმაც იცნო ბილწი დ ქლესა.
დ სიბრზისგან გაბერილბირზე
გადურ სიწილემ ისევ,
კვლევ გაიბრლოლ მარჯებში სისხლმა.
კვლევ მოწყდ კვენესა მითოღარე ტყებს
დ უტიცოვხლოთალებში უცებ
უანასკნელდიელა რისხვამ.
კვლევ აწილრა ცოფა თალები,
გაასავსავა ენა წვალბით
დ ძმა, ბოროტი დ უციური,
აავსოლნძღითდ საყვედრით
მერე ყინულ ჩაუღლხმაში,
გაშემდ მკაცრი დ ფრმიხდლო,
დ ჩვენი გმირიც დწმუნდ მაშინ,
რომ დეუჯულ საწყალ სიკვდლო.
ჯუჯ კი შიშმა დაფრთხოწილ
აუჯახცახა გონჯი სხეულ
დ ლცულბდ გულში ჩუად
გაონებულ დ დბნეულ.

ერთუჯახელმდნარის პირს

ფრთხე იცა პატრ ქობი,
ორგვლვ ეფნა ხასხასა ნობი
დ შრიალბდ ნაძენარი ფრთხილდ
გრილ მდნარე თორა დელვდ
დ მოლოდ ვრცელ დ წყნარი
დ თუნიავი დ ჭერვდ,
ფრწმის ლხესთან მფროდ წყალ.
ველქ რიქრქი წვებოდ ციდან
დ არფერი არხმაჯრბდ,
დ თთქოს ქვეყნის გაჩენის დიდნ
ფრძილს დ ეპყროაქაჯრბა.
წმფთოგელსივრცეს მოვლოთალ
დ შეაჩერ რუტლნმა ცხენი:
პირველოფოდ, ჩქი დ წყნარი
დღლს ბურქში ელვდ ველ.
რუტლნმა მოლქე ჩამოსვა ცოლ,
თგიონაცახლს მიუჯდ თრთოღით
ბაგეს უცოცხლებს სატრფუს სახელ
დ გულქ აწევს ტბილ ნაღელ.
უცებ იაქანს შეასწროთალ, -
გამოლოდ ღრჭლს ჩეროდნ,
ნავს მდნარეუ გაევლოკვალ
დ მებაღრი ტბილდმფროდ.
გადეფნა ტლღბუ ბად,
გამოსცდ ნისლს შრიალ ფრტბს.

ქარს მიწვირს ხუჭუჭა თავი
და მოყენა ნაპირთან ნავი.
ხლოქობიდან გამორზის ქალ,
გამბრწყინებია ბაგე და თვალ,
გაშიშვლებია მკედი და მხრები
და დაუფერადდ შლთა თიები.
ყველ მიწიერსა მის ღრსი,
უნაკლ იყომშვენების მისი.
აი, ისინი, გადხვეუნნი,
სხდებიან გრილ მდნარს პირს,
მიტმასნებია სხეულს სხეულ '
და სიყვარულში დროგატს ტუბილდ
და ურუნველ თავისუფლებით
მშვიდ დაუნთქვენ, როგორც ღრუბლები.
მაგრამ თუ იცი თქვენმა თავადმა,
გაოცებულმა ამით თავადც.
იმ მეზადურში ვინ იცნომამინ? -
მისი ძლიერი მეტუქე ხმაღმაც
და სიყვარულშიც - ხაზრთა ხანი.
ბედნიერების ნექტართმიორს ლ
ის ტურფ ასულს, ოქროს თიებიანს,
დაწყვილებია გზითა და ბედით
და ამ მშვენირმეგობრს გვერდით
სხვა ყვლფერი დვიწყებია.

ახლს მივიდ რუსლნი კიდე.

რტირმაც იცნორუსლნი უჩალ
წამოხტ, მოქრის, შეჰკივლ კიდე
დ ჩაეხვია უცრდსტჳარს.

"ამას რს ვხედვ? - შესძახა გმირმა, -

აქ რს აკეთებს ხაზროა ხანი,

რდმოაროდ ცხოვრებას პირი,

რ იქნა მისი განთქმულ ხმაღ".

"ჩემომძობილო - სთჳვა მებაღჳრმა, -

აღრ ლღობის ძებნითგაროულმა

ღეს დვთჳე იგი, როგორც ღრჭელ

გამოფტულ დ დმღუვეღ.

მერწმუნე: უფროახლს გულსან

ეს სიყვარულ, ნაზი დ სუჳა.

გულს არჭირღბა სხვა მეგობარი,

სხვა გაროზანი დ სხვა გრძნობანი.

აღრმიტცებს ცხენთა ჰენებაც

ხმაღს ცემაში ვერფრს ვხედვ,

სამაგიეროდ ბედნიერბით

ღეს მღარი ვარყვეღჳე მეტდ

მიღღდღვივიწყე ჩემი წარსულ

დ თუითთავადს ნაზი ასულც".

"მოხარულ ვარ - უხარ რინღმა, -

კვღვ ჩემთან არის თავადს ქაღ".

დ გამოვოვხლდ ხაზროა ხანის :

- ღმერთო, რ მესმის! . . . როგორ? . . . საიდან?
თუ შეიძლება . . . მაჩვენე ჩქარა.
თქმა არმინდა, არა და არა.
ვერვლულ ტუბ მე ჩემს მეგობარს,
მე მისი ნაწი შუიცი მეყოფა.
მე შევიყვარე ის სულზე მეტად
გვიაღილება სიცოცხლე ერთად
ჩემი გარდქმნის და შეცვლის მიზეზს
ის და ვარდთ ასხია პირზე.
მე სხვას ვერაფერს ველრვინატრებ, -
მან დაჭრუნა ჩემს სულს თავიდან:
დადასიშვიდე და მზის სინათლე
და დროც, რომელიც შფოთში გავიდა.
მე თორმეტასულს ვუყვარდ ერთად
თავბრუს მახვევდა მათ სიცილო,
მაგრამ დვლთე და ჩემდ ბედდ
ამის გულსთვის დვთხე ისინიც.
დავთხე გნცხრომის კომპი ზღპრული,
მოგარის მითაოლვარე შუქში ჩაფლული.
ხელ ავილე ხმაღრეც და ფრთეც
მტრებსაც შევეშვი და ვცხოვრობ ასე
და ამ სიმშვიდითვარბედნიერი,
ვიპოვე ჩემი ფუჟე და ჭერი
შენთან, ძვირფასოდ მშვენიერი
სულს სინათლევ, შენთან და შენით'.

გალიმებულ უბნენდ ქალ
მვირფს მეგობარს დ უხოსტყმარს.
ხანისთვის მშვიდლ მიეპყროთვალ
დ ხან თვისთვის ოხრვდ ჩუიად

ჩემი რინდ დ მებაღრი
გვიანობამლ ისხდენ ნაპირთან,
ტბილ საჭრითყვენ გარულ
დ ვერც გაიგეს, დე რი გაფრინდ.
გაშავდ მთუბი. დ დეიდ არ,
ტლემბაც ლლვას დ შრალ ულს.
ფხუ წამოღა ფრმკრალ მთვარც
რქლნის წასვლს დოვას უვე. '
გადაფრ მძინარე ასულ
წამლასხამი დ შეჯდ ცხენუ.
რ ტრიც სულთთან მისლვს წასულ
მონატრუბია ნავარდ ველე.
გზს დ მომავალ ულვას იგი,
თან თვალ რჩება მეგობრის გზსკენ
დ სევლანადილვიბს ისევ
ამაყი წლბის მლლვარე ფქრო.

რ იქნებოდ, რი ჩემი ქნარი,
ოცნებით დ სიმლრითმორლ

და სიყვარულში მდარი ყელმდს, -
ხოჭას ასხამდს მხოლოდგმირობას
და მასთან ერთად(უცხოს ყველსთის)
ძველმეგობრობას და გულჭბილბას.
რატომ მაძალებს ეს ბედ მკაცრი,
რომ შევუროსევედ გალბას
და ლევანდელ მანკი და ღვარღ
გამოუწინოშთამომავლბას.

თავადს ქალს ხელს მძებნელ
ნანს უკდდ ამ დროს ფრღფე,
ხმაღ არიღბდ ხელში არფრით
როგორც მისთანა რინდს შეჰფეროს.
თავს არიკლვდ წუბილოთდდ და
და იჯდ თავის მამულში მშვიდ და
და აი, დაღა ნანატრი წამი:
არც გაულა ჯდღქარს ჩქამი,
ისე უწურ წააღა თავზე,
გამოეცხად და უხრ ასე:
"შეკაწმე ცხენი. ხომ იცი, ვინც ვარ?
აბა, მომყევი!" - და კატლიქცა.
ფრღფეც ცხენი შეკაწმა წამსვე
და მიჰყა კატს იმედთსავსეს.

მიდმოუხვე წყვდაღი თღმდ,

მიწას ზეგრვდ მთარე ზემოდნ
და შავ ყორღნებს სინათლს ფნდ,
როდესაც ღრუბლებს გამოსცდბოდ.
რუსლნიც იქვე, ლუდილს გვერდთ
ოჯდ მდფარე და მოწყენილ
და შეჩვეულ დრდ და სევდ
კვლვ გულზე ედამძიმე ხელვით

ფრებს დეპყროიგი მოღანად
ოჯდ უმრვ ფქრბითსაცსე
და ძილ გრდლ ფრუბის შრალთ
ფხაკრფელ წაადლა თავზე.
რუღმორეულ თვალბითკიდვ
დახედ ქაღწულს; მძინრე ყვავილს,
და მერე სატრფუს ფხებთან მიღლ
ათსგვარფქრთდ ღლღლ თავი.

საზრელსიქმარს ხედვდ გმირი:
თთქელს თავადს ნაწი ასულ
იღა უმროუქკრულს პირს, '
გაშეშებულ და ფრწასულ.
უცებ ლუდილ უქკრულში გაქრ.
ისიც უქკრულთან მივარდ, მაგრამ
არიცის, რს ქნას . . . და ცხად დესმის,
მეულუ როგორუბილს და კვნესის.

დ გადემშვა უჟაკრუში ისიც,
რ შეემთხევა, ეშმაკმა იცის. . .
მაგრამ რას ხედვს, გაოცებულ:
გამოჩნდ ჭარმაგ გმირთ კრებულ.
დედბუები სწვევია სტყირდ
დ თრმეტვე ვაჟის თანხლებით
ზის ვლდმირი სუფრასთან ჩუად
კაცი არარის სიტყვის გამლები.
ვლდმირს რისხვითშეეკრ შუბლ,
წინანტბურდმკაცრია იგი.
მხარუება ჩამკვდრ სუფრის,
ურვადსხედნ მაგიდს ირვლვ.
წუბილს ჩრდლ აწვებათთავუ,
დ უარგია ქეიტყაცემში
დ აღრც თასი, მრვალ დ სავსე,
აღრგადდს ხელდნ ხელში.
დ უცებ ამჩნევს ჩვენი თავად,
რმი ძველებურდმხნე დ ტნად
მკვდრი როგდ იც მოსულ სტყირდ
დ თუი სხვები დმსხდრნ ჩუად
ის აბრალებს ვეება თვალბს,
წაკიდბია სასმელს აღ
დ გაოცებულრუტლნის მხმრეს
არც იხეება, ლლი დ მოგრდ.
მერე რტყირსაც შეასწროთვალ,

აქ მოჰყრია სუყველს თავი.
და ბიანიც ამერდ უკებ
და სხვებთან ერთად რუსულნიც უამენს
გულთისან მგოსნის ხმა ტუბილს იმერს.
ამ დროს დრბაზის კარი იღება:
ნაწი ლუდილ შემიღყავს ფრლფს,
მაგრამ მოხუცი სიხარულს მალვს,
არც შეუბედვს, არც განძრეულ.
სტუმრებიც თითქოს ქვებადქცეულნ,
მისჩერებიან ერთხანეთს ჩუქად
მერე ყველნი ქრებიან უჩალ. .
და სიმწრის ოფში დცურვს გმირი,
წრალბს, შფთავს, ოხრვს და ტრის.
და უფლებია მტნჯველ შიში
მძიმე ლუდვითჩაძირულს ძილში.
სიწმარაო - ფქრბს და თანაც
სიბრზე ახრჩობს, ძილს რომ დნებდა,
მაგრამ არფრითარყოფნის ძალ,
რომ მოშორვს ავი უჩანება.
ოდნავ ანათებს ფრმკრალ მთვარე,
წყვდადა მეფობს ოხივე მხრეს
და სიჩუქია გარწემომკაცრი. . .
ცხენს მოჭენებს უბიროკაცი.

მის წინ მდფარე მინდორი ბზინავს,

ყორღნიც ბზინავს და ხედვს იგი,
რომ რუსლნს ცოლს ფეხებთან სძინას,
ცხენი კი დაღს ყორღნის ირგვლვ.
მაშინვე ბნელში გაქრს გრძნეულთ,
ფრლფა კი შიშითურთოს სხეულთ,
ველრჭირვს ხელში აღვირთ,
შეეკრს სუნთქვა და თრთოს ბაღვიით
ბოლს კი ფრთხილდდაძროხმალ
(აუციმციმდ ხმალს ბასრი პირი)
და ემზღება, რომ მითულ ძალთ
ონდგააპოს მძინარე გმირთ.
მიუხლვდ და გმირის რში
აჭიხვინდ და აღლლდ მაშინ,
მაგრამ ამოდ ჩემს რინდს სძინას,
ვერგრძნობს ვერაფრს და, როგორცინა,
გულზე აწვება მტრნჯველ ძილთ,
ხოლოფრლფა, მხდლთ და ფრთხილთ,
თავზე წაადგა და ცივი ხმალთ
სამჯურჩაასომკერლში მძინარეს,
და მილდდაფთლ, ისედაც მხდლთ,
როცა იფეთა სისხლს მღწნარემ.
მერკი ძვირფს ნადვლთხელში
შეშინებულმა მოგურვხლ ბნელში.
მიულამეს ეგდორუსლნი ასე,
ვიდრე არჩაქრს ვარსკვლვი ცაზე.

ვიდრე არგაქრ პურქუშ მთებიდნ
გაუვალვი დ მძიმე ნისლ, -
მას პირდ ლებუჭრილბებიდნ
მდნარესავითსლოდ სისხლ.
დღოთვი ოღნავ გაალოთალ,
ამოკვენესა დ ძალსძალთ
წამოწია კიდეც დ მყისვე
სუწარმიულ დეცა ისევ.

მეექვსე სიმღერა

ძვირფსო რ ტომ მამალბ ასე,
რმი დ უფვარსიმების ხმაჲე
ძველ ამბები ვიმღროსევ
დ ეროგულმუნს მიღანადმივცე
თავისუფლ დოვ დ გონებაც. . .
მე კი მიმბეზრდ უვე ჭორები
დ ნეტრებიითმოგრაღმა, სრულად
გადვივოწყე ფქრიც დ შრომაც
წყნარი სიმების ხმა ტბილ კრომაც
დ ახლ მხოლს ღბინი მწყურია.
ადრე ცხოვრებას რითაც ვზომავდთ,
დეს ის საზომი აღრმჭირდება.
დეს შენითვსუნთქავ დ განცხრომაში
არც მესმის, როგორმიხმობს დღება.

უცებ ჩამიქრ ცეცხლ მაღლად,
გამოგონების გაქრ გენიაც
მაგრამ სურვილ და სიყვარულ
სულ ძველებურად შემორჩენია.
შენ კი მაძლებ, რადგან მოგწონდა
ის, რასაც ადრე ვყვებოდი შენთვის,
და მოგონების მალე ლოცონთან
შენც გათხოვდი მიჯნურთა ბედ.
რც მომხდრყოდდა ხნის წინათ
ის შენს ფერებში იღებდა ბინას
და შენც გაპყრებდა ზღაპრულს ძალით
ჩერნომორი და გრძნეულ ქალ.
ბრენი ფნელც და ვლადმირც...
და გიბრწყინავდა სახე ღმილით
ჩემს მსუბუქ ლყაფა ისმენდა როცა,
თქვია ხანდახან ნაწი თვალბით
ფრულ სევდით და დანებით
და თანაგრძნობით მიცქერდა მგოსანს.
ამიტომ ვბედავ. შენ მაძლევ იმედი
და კვლავ ვაფიქრებ ჩათვლემილსიმებს,
შენს ფხი თთვეჯუბი და ისევ ისე
ჭაბუჯ რინდეთ სიმურს ვიწყებ.

მაგრამ რას ვამბობ? სადარს იგი?
ტრიალმინდორში აგდა მკვდარი.

უფაშს დ ქორს უწეწავს ქარი.
დ უჭრია ლებს ყორანი ირგვლვ.
დ დფებულ ნალრ უწი,
ურავადგდა მინდრე ზჭიცი.
თავს დასდომია ერუჯუ ცხენი,
ჩაუინდრია ამაყი თავი,
დასცქერის სისხლს ხასხასა ყვავილს,
დ ელს ასე, ელს დ ელს.
აღრჭრწყინავს ისე, ვითწინათ
ფფრი, ოქრის ჩანჩქერის დრი.
ხოლომის პატონს სხვა ძილთსძინავს,
ვერდიქუბებს ჯერმისი ფრი.

ჯუჯ სადღა? - ის კვლვ გუდში
ზის ნაინისგან დვიწყებულ,
ისევე ჩიფიფებს ბნელში ბებრულდ
დ ყველს ერადწყველს გუდასმით
მან არიცოდ, რ მობდ გართ
ოგინებოდ თავისთვის მწარედ
ბოლს გაბედ დ მხოლოდოგალ
გამოპარ გუდდნ ჩუბად
დ რას რუტლნი იხილ მკვდრი,
კვლვ დ უჭრუდ იმედ უშალ
სისხლს გჭეში აგდა მტერი, -
მალე შინისკენ! ჰერი დ ჰერი!

არც ჯუდილ ჩანს, რა გინდ მეტა, -
თავისი ფეხითმისჯულ ბედ.
სიხარულსგან ურთოს სხეულ,
მაგრამ კვლავ მწარედცდება წყეულ.

ამასობაში ძვირფას ალფით
და ნაინისგან გზად ლევილ,
კიევისაკენ მიქრის ფრლფ
და უნაგირეუ ზის აწიწილ.
მიქრის იმედს და შიშის გზაზე
და მის წინ, დეპრის შრიალთსავსე,
უხვე გამოჩნდენ მშვიდ მინდურები.
ფრლფ მიქრის და ფქრს მიდენის.
აი, ქალქიც გამოჩნდა უხვე
და აი, უხვე ქალქში იქრის
და ხალხითშავსე ქაწებს და შუუებს
მარლ რინდ გონიათიგი.
გახარებულ მხაურობს ხალხი.
მოსდვენ მხედრს ჭენებიოთდ ლლლ,
გარბიან, რათა მამას ახარონ
და გაუნათონ ისევ სამყარო

ისევ ტანჯვად წუბილს ტვირთ,
ისევ ტვირთ ძველ ტვირთ,
მისდევდ ნაცნობ ფქრების ზვირთს

და კოშკში იჯდა მზე-ვლდმირი.
მის ირგვლვ ისხდნენ, ქვაზე მსვილები,
ბოიარები და რინდები.
უცებ ხმაური გაისმის გარეთ
ხალხის ყაყანი მოწყდა კარებს,
გაილოკარი და რას ხედვენ:
შემოღეს ვილც უცხო მხედრი.
ჯერმია ჩერდნენ უცარსტყარს,
მერე ხმაური თქამოცნენ უიაღ
"ფრლფი? . . . როგორ რომელ ძალით? . . .
ნუუუდ ბრუნდ თავადას ქალ. . ."
თავადას ფიხზე წამოცა ნელ,
მძიმე ნაბიჯით შვილსკენ მიდას,
უბედურას უხ უხერს და ლღვს,
გულს სიხარულს სწვევია ღდა.
სურს მამას ხელ მოხვიოს ფრთხილად
მიიკრ ნაწი და დაქანცულ,
მაგრამ ვერფერს ვერგრძნობს ქაღწულ
და მკვლელს ხელში გულშვილად დამინავს,
მისჩერებთან თავად ყველანი
და მოლოტნიში ჩუბად ლღვენ.
მოხუცს ღმილდ შეაშრ პირზე
და თვალ რინდს მიაპყროს ევ.
ფრლფია ტყზე მიიღატით
და გაუქწორს თვალბი ფლდა,

ბოლს კი უხრ: "ლუდილს სძინავს,
ასე ვიპოვე ცოტ ხის წინათ
ტყის კაცს ჰყლა თავადს ქალ,
გამოგაგლოჯე ხელდნ ძალთ
ჩემს სასარგებლოდად წყდ ბედ:
სამ ლუს ვუუწეთერთანეთს მკერდ,
სამჯერდ გვხედ ფრმკრთაღმა მოგარემ,
ვიდრე ჰიდლო დ მთავრდ ცხარე.
ბოლს კი ვძლე, მაგრამ ასულ
დ მხედ მწინარე დ გუწასულ.
როდს გაახელს ასულ თვალბს?
ვის ვთხოვოთშველ ან რომელბალბს?
არვიცი - მკაცრო კანონის ბედს
წყვდადთაა მოცულ ჩემთვის.
ღმერთო უშველს, თუკი ინება,
ჩვენ კი ცდ გვმარუბს დ მოთინება!

მალე გავრცელდ ქალქში ცნობა
საბედსწეროდ გუხაკლვი.
ხალმა ქუჩებში გამართა ბჭობა,
ჩამოუყარდ თემირუბს მხარმკლვი.
ქალქის თავზე ცა იქუჭრება
დ მოედნი ლუს დ მქუტარბს,
გალებულა კოშკი მწუტარე
დ ყველსა აქვს შესვლს უფუბა.

დ მოლს ხალხის ჭრელ ნაკად,
ა ლეღებულ მოიწევს ძალთ
კოშკისკენ, სადც თავადს ქალ
ფრებზე წევს და სძინავს აქამდს.
ძილს დაუყრია მილანადიგი,
ხოლორინებს სარეცლს ირგვლვ
ჩაუქინდრია თმკაცრი თავები.
აზნზრებენ ცას საკრავები:
ღრიალებს ბუი, ნალრ, დაფი,
მაგრამ მძინრეს არუროთ წარბიც
არც ბუის ესმის და არც ნალრის,
ხოლოთვად, თვალღრემლანი,
გაწამებულ სევდს იართ
ასულს ფხებს ეკვრის ჭალრლით
და მოხუცს გვერდითუფას ფრღფი,
ადინდელფრღფს არჰგავს არფრით
შემიწოლა მკვლელს სინანულ
და სულს უწეწავს ჯგვრი ფრულ.

დაღმდა კიდეც. მაგრამ ქალქში
არმოუტუქავს თვალ არვის.
იღენ, იცდღენ და ლპარკში
გაუონარი და შემზრავი
ამბავს ამბავი მოჰყვა მრვალ
და გაახსენდა მავანს მავანი,

ყვალმ აჭა საჭარს მხარ,
ცოლს ივიწყებდ ჭაბუჯი ქმარ.
დ როჯა მთარემ იბრუნა პირი,
ქალქს დატყდ ახალ ჭირი.
ფიხუ წამოფა კიევი მთულ,
ქალქი ახალგანსაცდელს ელს.
დ როჯა ზეცის განათლ თაღ
ქალქის კელს მიაწყდ ხალხი.
დ რას ხედვენ: მდნარს იქით
თორა დცახცახებს კარგების რიგი.
წამოწილა თცხენოსნებს მტერი,
ბრწყვია ლებს ფრი დ შუბის წვერი.
მთულ მინდრი ბორჯავს დ ლღვს
დ საომარი ფორნები ნელ
მოწინობენ მტერში ჭრალთ
ქელბუ კოცონს გააქვს ბრალ,
აღბთბტან, როგორც ჭინკები.
ამხედრებულნ პაჭანოები!

ამასობაში ბრძენი ფნელ
მომავალს უვე წვლბა ფქრბით
დ უდბნში უდდ იგი
ადრე განჭვრეტლდეს მოთინებით

შორს, სტუპებს იქითდ მთებს გადღმა,

სადც მიდმოსიციხითგადხმა,
სადც ქარბმა დიუს სბინა,
სადც მქუბარე ქარშხლბს სძინავთ
დ სადც ლმით მარჯვე დ ქლსა,
ვერც კუტანი ვერბედვს შესვლს, -
ოქ მშვენიერი ველა ვრცელ
ორი პატრ წყაროს წყლთსველ.
ერიში მოლელვს ცოცხალ წყალ
ხლომეორე წყარში - მკვდრი.
გამეფებულ ირვლვ ღშილ.
არიხევიან მწკრვები ხეთა.
როორც არუნდ კლვდს წყურვილ,
მხდლ ირმი მანც ვერბედვს
იმ წყაროს წყალ დ ლოს წმინდ,
რღან სულები უსოგარღიდან
მოღუმარე ნაპირს უღანან მცველდ
დ მათ შიში აკავებს ყველს.

უკვ წყარობს დეცა ჩრდლ
დ განდგილ წაადა თავუ.
სულებს დ უწრხათხანგრძლვი ძილ,
შეშინებულ აფრინდენ ცაუ.
მან კი აავსოხელდ ორი,
გამოფიდა კამკამა წყალ
დ გაქრ წამსვე, ქარივითმალ,

ასწლან ნადვებს და ბორცვებს შორის.
რუსლანთან გაჩნდა მოხუცი წამში, -
თავს დასდომოდ ერთგულ რში,
თუთონ კი სისხლთად ელბომიწა
და ლა ცის ქვეშ უძრავად იწვა.
მოხუცი თავზე დააფა ჩუქად
ჯერმკვდარი წყალ აპკურს მკერდზე
და ჭრილობები გაბრწყინდენ მზეზე,
გვამიც სინათლთგაივსო უშალ
მედრე აპკურს ცოცხალ წყალ
და გაახილ რინდია თვალ,
სიცოცხლთა და ჯანონითსავსე
რუსლანი ფხზე წამოფა წამსვე.
დეუს მიაჩერდ ხარბი თვალბით
და ნაშთიც განვლლტანჯვა-წვა ლბის
მოშორდ, როგორც უმეური ძილ,
უზვალდ როგორც უწიწო ჩრდლ.
მაგრამ ლუდილ სადღა? ლმერთო!
რუსლანს კვლვ ოფლმა დასხა პირზე.
შეეკრ სუნთქვა და ჩქარ ისევ
ცეცხლ, რომელც მის გულში ენთა
უცებ, ბრმენი და გულთმხილველ,
გადეხვია რუსლანს ფნელ
და სიყვარულთჩაიკრ მკერდში:
"გათვდ, შვილ, შენ აღრგერჩის

მუთალ ბედ და ლუის იქით
იქუებს შენი მრისხანე ხმალი,
კიევსს მშვიდობას მოუჭუნს იგი
და იქ დაგხვდება თავადს ქალღ.
შენ ეს ბეჭედ მიაღე შუტლზე
და ჯდობაღს დაკარგავს უცებ.
გაბიოურება მტრი და ლვარლღ
თვალს ამოვისებს მიწითად ნაცრით
თქვენ კი სიძარღუ შეგრჩებათფრად
და ბენლერნი იქნებიითმარად
ახლ მშვიდობით . . ლმერთა გფრვდეს.
ველრშევხვდებიოკუბის კარმღ"
თქვა და მაშინვე უვალდაქრ.
და სიხარულთსავსე და მიფრლ
რუსლნი ეძებს მეგობარს, მაგრამ
ვერმიაწვდნა ვერფრითთვალ.
არც ჩამიჩუმი არისმის ირვლღ,
ტრიალმინდრსი მარტო იგი.
რკი პატრონი ფხზე იხილ,
კვლვს დაქნია ფფრი ცხელ
და ერთადღილე ხტოს და ჭიხვინებს
და ანჯღრევს ჯუჯს რუსლნის ცხენი.
აი, მზდაა უცვე თავადღ
არეპუბა დროსა და მანძილს
და გარინდობულუყეების გასწვროვ

ფეხი მერნი მიჰყავს ნავართთ

მაგრამ რ მწარე სანახავია

კიევი მტრებითგარემოცულ.

ქალქის თავზე ზეცაც შავია

და ლლბს მტერი კართან მოსულ.

მტრს დრჩენია ყანაც და ბაღც.

ცაში მზღობა ჭიქა-ქუბილ

და გაღვანზე გასულ ხალხი

ყანებს და ბალებს უხერს წუბილთ

გახშირებულ ოხვრ და ვიში.

გამეფებულ ქალქში შიში.

ხოლმძინარე ასულს გვერდთ

შეშფოთებულ ქალქის ბედთ

ლცვადდმფარ ღღთ თავად.

კვლვ ძველებურღრჭი და მკაცრი, -

ბრძოლსვის უხვე მზდა იგი.

ღვეგმირთა გუნდ არტყია ირვლვ

და ღღებულთა ერთულ რში.

ბრძოლს ღღც და ღა. ავარდ მტერი

და ქალქისკენ დიდრ მტერი.

ჯღრმა აავსოველსავსებით

რშიებს მოსღვენ შლეგი რშიები.

და აღრიალდ ქალქში ბუი,

ღღს მიემატ ფულდს შუი.

მაშინ ამხედრდნენ კიეველებიც
და გაემართნენ მტრისკენ ჭენებით
გაჩაღდ ომი. გაცოფდ რგალ
და აჟღეროდ ჯგვმანზე ხმალი,
ჩაჩქანზე კეტო და ფრზე ცულ.
ცხენებმაც ოგრძნეს სიკვდელს სუნი.
სტენითმიფრინავს ისრის ღრუბელ, -
ქვეყნის დმქცევი და დმლუველი.
შემოქინია სიკვდელმა ცელი,
სისხლითდ ფრ მინდრი ვრცელი.
თავქვე ცვივიან მკვდრი მხედრები,
ემალებიან მახვისლულდები.
რუმი ყიუინითშიეჭრ რუმიში,
უხედროთმიქრის დ მფრხალ რუმი.
ჯერომის ბედზე ფქრიც შორს არი.
ცხენოსანს ებრძვის იქ ფხოსანი.
გათულღრიგზე დება სხვა რიგი.
იქ რუტი კვდება, აქ პაჭანიგი.
გურუს გაუბია ერთსთვის შუბლი,
გულს დასობია მეორეს შუბლი,
გაუქყულტათმესამე ფრით
ცხენის ფლუქვებში აგდა მკვდრი.
დაღმებამღ გაგრძელდა ასე.
ვერც ერთმა მხარემ ვერძლა მტერი.
დაღმად ველი, გვამებითსავსე,

ქვასა და ბაღს ეცვალ ფრი.
მაძა ჩაიცვა თთქის ბუნებამ.
თთქის მინდრსაც დესხა რუტ
და მეორებმაც, დქანცულებმა,
მიდეს თავები გვამების გვერდთ
ღრმაღრამინათლ ღღღმეორებს,
აღრვახსოვდ ერთ მეორეს.
მხოლოდხანდ ხან ისმოდ კვნესა
ან რუსის ლცვა წვებოდ ზეცას.
იფნტებოდ წყვდად მხდლ,
ჩრდლები აღლს იცვლდენ ფრახილდ
ზუვე ვერცხლსფრდბრწყინავდ წყალ
და თნებოდ საეჭვოდლ.
იკვეთოდ ტყე და ქელები,
ცა იღვიდ, ჩუმი დვრცელ,
მაგრმ ჯერკიდვ თუმდენ მხედრები
და მშვიდდოთუმდ ჯერბროლს ველც,
მაგრმ უცრდმტრების ბანაკში
ყურისწამლები ატყდ განგაში,
ცხენები აღილს მოწყდენ ჭენებით
და წამოცვივდენ კიეველებიც.
გაონებულ დრხიან ველზე
და რს ხედვენ: ვილცა ცხენზე
ამხედრებულ და მტრის როგებში
მეხივითდქრის, ჩეხავს და ანგრევს,

იღვებთან პაჭანოტები,
ცულღწასულ ურჯულს საქმე.
ღრიალებს უხორინდს ბუი,
ცეცხლვითაფას ფრაბჯრის შუი.
ურჯულების რისხვა დ ჭირი
რუსლნი იყოის უხოგმირი.
დჯირიოხდ თამაშ-თამაშით
პაჭანოტების დმფრთხალბანაკში.
სადცკი მიწვდ მრისხანე ხმალ,
სადცგამოჩნდ მისი მერნი,
ოქ ზინადდფა ხორცი დ ძვალ,
პირქვე დემხვნენ წამსვე ყველნი.
უხებ გაივსომინდრი ვრჯელ
სისხლში მოსვრულ გვამების ჯრით
მთუბადდხვავდ კაცი დ ცხენი,
შუთი, ისარი, ხმალ დ ფრი.
დ ბუი ხმაზე სლვი მხედრებიც
მტრს დეჯახნენ რინის მკერდით
გათამამა გმირმა ისინიც
დ გმირს ფხდფხ მიჰყვნენ ყოყინით
მაშინ კი დფრთხენ პაჭანაგები,
მოჭრუაღნი რხევა-თარუშის.
მოხტნენ ცხენებს დ სიჩქარეში
მიაწყდნენ დმფრთხალრიგებს როგები.
ეყოფთ ადრ რაც უხუთიათ

არშერჩათბროლს თავი სრულებით
და კიეველა ხმლებს გაუზიან
საჯუჯუხეთოდგანწირულები.
მათგუნდებს ჩეხას რუჟუღ ხმაღ.
ხარზს კიევი. . . დმშვიდღ თგაღ,
ისმის სიმლურ და შეძახიღ.
ქარს გაუზნტვს მწუხარე ფქერი.
გმირი კი უვე ქალქში მიქრის,
ხელში უქირავს ბასრი მახვიღ,
განათუბია იმედთშუტღ,
მოწორებია გუღდნ ნისღ,
ვარვლვის დრდციმიციმებს შუტი,
აბჯრიდნ წვეთავს ურჯუღს სისხღ.
წვერსა და უღაშს უუთრეს მტგერი
და მუზარღეუ ერხევა წვერი.
ხაღს დაუფრავს მიწაყრილები,
ქალქისა და ციხის კედლები,
სახღს ბანებიც და მოუღებიც -
ხვლებიან ლღი შეძახილებით
და აი, კოშკში შევიდღ იგი,
გამეფბუღ ღმიღ ირვღვღ,
ლუღიღს ისეგ სძინავს შვეღვით
და უუღუბია ძიღ ზღპრუღ
და ვღღმირი, ფქრში ჩაფღუღ,
შვიღს ფეხებთან ღღას მოწყენიღ.

ისევ სეეკრ მკაცრი კოზები,
ისევ წუბილში იღა ყელმდს
და მარტოიყო რდგან ყველნი,
მისი შვილებიც და მეგობრებიც,
საღმრდიყვენ ველზე გასულ.
მხოლოდფრუფი იღა კარბთან,
მტერს აგინედ და კანკალბდ
გუფრებულ და ფრწასულ.
მილდდ ელრიჯ სიმწრისგან პირი,
როგორც კი იცნო ბორუმა, გმირი.
ველრგაულშიშისა და წუბილს
და მოკვეთა, გონწასულს, მუბლ.
ღირსეულს სასჯელს უცდს ლლტ!
მაგრამ სატრფოსკენ მიზის თავად,
აუციციმა შუმა თვალბი,
ახსოვს ფნელ და ნაბარბი,
ბეჭდსგან ნამდვილსასწაულს ელს.
აი, შეახომართოლვარე ხელ. . .
და სასწაულს გახდა მხილველ:
მილ, ხანგრძლვი და საკვირველ,
და ირფა უცებ, გაალოთვალ
და გამოუბილდ თავადს ქალ.
ურვადიჯდ ლუბილ წამით
გაოცებულ ამსიგრე ღმით
ურვადიჯდ, როგორც სტუმარი,

გამყოფი და იდუაღი
გულს უწვილებდა თითქოს სიწმარე.
ბოლოს კი იცნო - ღმერთო, ის არის!
და ნაზხელებში აღჩნდა გმირი,
მიხედდა ვიწროდ განვლულ ჭირი,
გაქრს წუბილს და სევტს ჩრდილც,
გაქრს ტვილიც ყველ იარს
და ვლდმირიც საყვარელშივლებს
გადეხვია თვალწრმლანი.
ჩემოდვირფსო, შენც ხვლები, აღბათ
რთად ვამთავრებს მე ამ გრძელმბავს:
ვლდმირს რისხვა გაუქრ წამსვე,
უარებულად უსამარლო
ჯუტს შეუწდეს, წუბილთსაცსეს,
და დიჭვეს კოშკში სამადლო
ხოლოფრლფა ბოლომდე გახსნა
თვის ბოროტ სულ და სახე
და აპატა რუსლნმა მასაც.
და ამ ბედნიერსურათს მნახველს,
კვლავ მოჭრუნდ გულ ვლდმირს
და ძველებურდღლდ მხნედ,
თვის საყვარელუჯახთან ერთად
გადიხად ღღ ნადმი.

ასე მთავრება თქმუება ძველ,

მას მერე ბევრი გაფრინდ წლები.

ეპილოგი

ფუჭი ფიილს წიაღში მჯდარი,
ქვეყნის გულგრილ მცხოვრები ერთი,
ჩემი დამჯერი და მშვიდი ქნართ
ძველსძველმბებს ვმღეროდ ჩემთვის.
და ვივიწყებდ დრასა და ლლტს,
მავიწყდებოდ ჭორიც და შურიც
და სიმღერებში ფიქსავდ წყნარად
ბედს სიბრძნავითა ჭრდ გულ.
გამონაგონის ფრუბის წყალბით
მე ქვეყის კიდე ვცდებოდ უძალ
მაგრამ ხიფთიც მოიჩქაროდ
და გროვებოდ ჩემს თავზე ჩუქად
ვიღებოდ. . . წმინდ მფრელო
ახალგაზრდობის მშფთავარე წლების,
დამცხრობედ საყვარელ
დასნეულებულსულის და ვნების, -
შენ ამარად შავი ღრუბლები,
გულში ჩამხედ მშვიდობის სანთლთ
და დმიბრუნე თავისუფუბაც,
ყმაწვილაცობის კერბი და ხატ.
დეს შორეულ გზები ლლვენ

და ნევის ნაპირს მოშორებულ
კავკასიონის ვუქქერმწვერვალებს
და მიპყრობს მათ ბრწყინვა მეფური.
სალ კლდეებით და ხელებით
დასერილა სივრცე სრულბით
და მეც სავსე ვარმუნჯი გრძნობებით
და სურთებითველურბუნების.
და სულც ისევ სავსეა ფქრით
რმელსაც უხვე ვერვის შეცვლს.
აღტყებათ მოგლ დე მიქრის
და პოუთის ჩამქრლ ცეცხლ.
წავიდ იგი, ლქსების ჟამი,
ჟამი გაროზის და სიყვარულს.
ძალეუ ხანმოგლ აღმოჩნდა წამი, -
გაქრ და დრჩა სევდა ფრულ.
თუაღე მისი ცეცხლ მეზარ
და სხვა ყველფრის ვიყავ მგმობელ,
დეს სამუდ მოდიგაღს მიეფრ
ქაღმერთ წყნარი და საგაღბლების.